

СТАРТ

ИЛЮСТРОВАН
СПОРТЕН
СЕДМИЧНИК

Брой 26 ● 30 ноември 1971 ● 25 ст.

Издание на ЦС на БСФС

НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО ТОЧКАТА...

стр.3

ГОВОРИ ИГОР ТЕР-ОВАНЕСЯН

стр.10

Българският баскетбол направи крачка напред през последните години. Но до върховете в Европа и в света има още много стъпала. Изкачването към „втория етаж“ продължава...

стр.7

БЪЛГАРСКИТЕ ЧАРОДЕЙКИ

▲ ЧАКАХМЕ стр.8-9
И ПОСРЕЩНАХМЕ
ШАМПИОНКИ

В МАЧА НА ПРЕСТИЖА –
С ДОСТОЙНСТВО И ЧЕСТ! стр.6

За да станеш добър футболист, трябва тренировка. И внимание, когато показва треньорът.

2
Ето го и татко!

3
Един припом, онагледяван многократно, неусетно става приучка...

ЗАЩО ГО ОБИЧАТ

Високите белокаменни блокове горито пълзят към стадион „Септември“.

Някогашният простор, който се разстиляше пред очите в годините, когато там растяха великолепни футболисти, сега е заменен с изобилните очертания на многоетажни здания.

Но спортният оазис си съществува. По неговите черни или тревни площи се слитат ювени орляци млади спортисти. Някой ден ще ги аплодираме от победите на „В. Левски“. Ще набравим или изобико няма да знаем, че техният талант е покълнал в този славен спортен квартал.

За „Септември“ това няма значение. Спокойно, деловито, умножен след ден стадионът върши своята благодатна работа. Заедно с младите — на работа! Заедно с техните треньори — на работа!

Такива като ПЕТЪР ПЕТРОВ, когато вие навярно не познавате, но ако се вледяте в таблицата на класирането на елитната юношеска група по футбол, лесно ще разберете кой е и какво може.

Защото неговите момчета тоят начело на тази таблица. И преследват им все по-ясно излизат, че крачките, които ги отделят от първите, като че ли все повече нарастват.

Трудно е да си треньор в такава организация като ЦСКА „Септемврийско знаме“. Тук нищо не ти остава, освен да си на първо място. Другаде победите се срещат с радост — тук те са

нещо задължително. И трябва да побеждаваш, само да побеждаваш.

Тази отговорност е тежко бреме за младите футболисти. И за младия им треньор. Но това е сладкото бреме на голямата цел, на големите възможности да се върви по пътя на майсторството.

Отпред е треньорът. Учителят на майсторството, учителят по спортменство. След него са момчетата.

С много от тях той се познаваше отрано. С Валери и Светлин например. Едва „прохождаха“ с футболната топка, когато той ги откри на същото това игрище. Окрили ги с ласкавата си усмивка и им каза, че ще станат футболисти. Преди години тях — младите „септемврийци“ (обединението още не бе станало) — той направи детски шампиони на столицата.

После за няколко години пътищата им се разделиха. И ето ги сега отново заедно. Те — възможни, готови за нови шампионски титли. И той — треньор, който прави впечатление със сериозната си работа, с гъвкавостта си ум, със знанията си, със своята всеотдайност.

Съюзният треньор Цветан Илчев ми разказа за един курioзен случай. Веднъж управителят на стадиона казал на Петров, че трябва да си монтира кухня в съблекалнята, защото нямал време да се прибира в къщи и да се храни като хората.

Сега е малко по-друго. Вече има син и вечер бърза да се прибере и да му разкаже още една история за някоя далечна страна. Измисля си тези истории, защото момчето е ненаситно към всякаква географска храна. И към игрите с някой нов багер или трактор — все работливи машини, към които има влечение (а не разни пушки или пистолети) и които баща му „чичко Иван Колев“ или някой друг футболист, приятел на семейството, все намират време да му купят и му донесат.

В малката стая, в която така или иначе се чертаят хорозите, чрез които след няколко години в националния ни отбор ще дойдат поне 1-2 от тези талантиви млади футболисти, основен „разпределител“, ако говорим с футболен език, е съпругата на треньора. Още от онези славни студентски години (най-славните от които са тези на студентите от ВИФ) те заедно посрещат безкрайния, но приятен кръговрат от гости. Едни и същи — момчетата от отбора. Но и различни — ту влюбени, ту разсърдени, ту весели, ту щастливи, ту мрачни. (Малко ли превратности изживява един млад човек?) Всеки трябва да се разбере, да се успокои, да се ободри.

Те са горди — както всички юноши на тяхната възраст. Но с „бате Пепи“ като че ли започват все по-охотно да споделят радостта и тревоги. А това вече е много. Когато спортисти и треньор се срещат не само поради служебните си задължения на терена, вече се получава онази спойка, чрез която може да се гради на здрава основа.

Момчетата го обичат и благодарение на това той може да оформи не само краката им като умели футболни лостове, но и характера им, съзнанието им — да ги оформи като спортисти с високи морални качества, носители на високи граждански и комунистически добродетели.

А защо го обичат?
— Защото ни допада — казва

комсомолският секретар на отбора В. Михов. — Млад е, по-близо е до нас.

— Какво още?
— Защото се гържи с нас мъжки. — Справедлив е. Искане да сме като него.

— Какво още?
— Много иска от нас, но не се скъпи и сам да дава. . . Виждаме го не само на игрището, идва при нас и в училище. С него сме не само на мачовете, не само там, където се правят мускули.

— Какво още?
— Учи ни да бъдем човечни, да бъдем добри. Да си помагаме не само когато пазим опасен противник, но и когато някой опре в опасен праг на математиката например.

Сигурно е малко над тридесет години. Неговото израстване като треньор е доста бързо, безоблачно, перспективно. Зауважи миналогодишното първенство, сега с него юношите на армейците показват такава игра, която дава нови плюсове в

атестата на този неуморим треньор. Разказваше ми, че този процес на съзряване на таланта у младия футболист, това ежедневното израстване, което само той, треньорът, може да вижда, го прави щастлив, доставя му наслада.

Шест дни в седмицата Петър Петров е на „Септември“ — този обетован път на нашия футбол. В слънчевите летни дни или в мъгловитата есен, по близкия саван на зимата или в топлите пролетни дни той е там, на своя труден трудов пост, деснофланговият на всички треньори, работещи с утрешната смяна.

Шест дни, а на седмия неговите момчета излизат на терена, стегнати в своите аленни екипи, и ни показват всичко, на което техният треньор ги е научил — футбол, мъжество, спортменство, сила.

Климент ВЕЛИЧКОВ

ТОВА СЕ СЛУЧИ

ПЪРВИЯТ

На снимката: Никола Станчев — първият олимпийски шампион на България.

Мелбърн, 1956 година, XVI олимпийски игри. Провеждаха се състезанията по борба. В „Екзехишън билдинг“.

... Жребият на муревия странджанец Никола Станчев бе тежък. Още в първия кръг той трябва да мери сили със съветския богатыр Георги Схиртладзе, от когото имаше вече три загуби. Емоциите преди първата схватка са винаги интензивни и може би затова подтикват към по-детайлна разработка на тактическия план.

Българският борец трябва да се освободи от властта на страха и да използва ония средства от палитрата на борбата, които биха му осигурили стабилна защита и ефикасно нападение.

... Планът беше уточнен, но още от първите секунди Схиртладзе започна да се бори по необичаен за него начин. Това смути българина. Необходим бе много точен анализ, за да се разбере, че зад новата стилова изява на съперника се крие старото му оръжие. Станчев беше предупреден. И той великолепно използва недобре овладените лъжливи движения на Схиртладзе, като неочаквано за всички го хвърли с любимата му хватка. По-нататък борбата влезе в руслото на нашия тактически план и логически завърши с победа по точки.

Когато влязох в съблекалнята да извикам Станчев за втората схватка, намерих го заспал. Легнал само да поудине за малко краката си и не разбра как се станало. Нервната система беше взела мерки срещу изтощителните атаки на напрежението. . . Изляхме среща с една рядка изява на „запредельно задържане“, което познавахме само по литературните данни на съветския учен И. П. Павлов.

Чашата студена вода, пласната в лицето на Станчев, не се оказа вълшебна. Силеният японски борец Кацуромото го победи с тухи. И най-възторженият фантаст вече не можеше да мечтае за медал. За да се продължи борбата, на нашия спортист бяха нужни само победи с тухи!

... Възбуден от загубата, Станчев искаше да „премаже“ непобедявания до момента с тухи състезател от ГФР — Шер. Това беше неразум-

но. Притиснат от атаките, Шер можеше да премине в глуха отбрана и с една загуба по точки да елиминира българина. Нужна беше друга тактика!

... Стойката, тялото, лицето и немичните движения на нашия борец по време на схватката издаваха неговото отчаяние и безсилие. Да се търси победа с тухи беше абсурд. Шер усети слабостта на Станчев и се поласка от мисълта да спечели и третата си среща. Той тръгна в нападение. . . Мъчително задържаната енергия се отприщи и неочаквано за Шер и за зрителите влязат и отчаян българин се спусна с ловкостта на пантера в краката. Той вдигна германеца над главата си и го заби с такава сила на тешиха, че съдиите с мъка го изправиха! Победата с тухи спечели актьорът.

Лимбланг (ШВ) имаше повече международни срещи от целия български отбор. Той не можеше да бъде „излъган“. На 33-годишния „крал“ на шведската свободна борба противостоеше младостта и амбицията на българина. Шведът също трябва да търси победа с тухи. Станчев наложи темпове, остра и усложнена борба.

... До края на схватката оставаха 20 секунди. Нашият борец печелеше по точки, но победителят и победеният отпаднаха. . . Изнурителната схватка беше изчерпала силите роторкова, че борците можеха да паднат всеки момент, ако не се подпират взаимно. Побуджан от окуражителните викове на българите, Станчев направи още един опит. Бавно, тежко, мъчително, но сигурно вдигане до гърдите. Две секунди преди червената стрелка на „Омега“ да отбележи края на схватката, гърбът на Лимбланг се докосна до тешиха. Наминал граници на човешките възможности, Никола Станчев загуби съзнание. . . В тази драматична и незабравима схватка победи волята!

За да стане първи, Станчев трябва да спечели с тухи и финалната борба. Противникът му Давид Ходж (САШ) беше безапелационен в победите си. Той просто „прегази“ с тухи съветския шампион А. Зайц (Ир), Схиртладзе и Кацуромото. Какво можеше да му противопостави припадналият българин?

... Физическият пребес на американеца в

борбата стана очевиден. Железният му „вълчи клан“ като че ли изсмуква и последните сили на българина. Но и този път Станчев показа небоятна си способност да „възражда“ силите си. Един великолепен „черек“ завърши тухловата серия. В тази схватка победи българският стил на борба!

... И започна олимпийското летроене на българските шампиони.

Ст. и с. Райко ПЕТРОВ
герой на социалистическия труд

СТАРТ

ИЛЮСТРОВАН
СПОРТЕН
СЕДМИЧНИК
СТАДИОН „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
СОФИЯ

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:
главен редактор — Неделя
ДОНСКИ, Асен НЕЙКОВ, Богомил
НОНЕВ, Ваня ВОЙНОВА, Вълко
ПЕТРОВ, Димитър ДЖАРОВ
(зам. главен редактор), Ешуа
АЛМАЛЕХ, Иван ЖЕЧЕВ, Климент
ВЕЛИЧКОВ, Маргарита РАНГЕЛОВА,
Митко ЕКСЕРОВ (отговорен секретар),
Никола КОСТАДИНОВ, Павел ВЕЖИ-
НОВ, Ясен АНТОВ.
Художествен редактор: Дочо ДО-
ЧЕВ.
Пощенска кутия 797
Държавен полиграфически комби-
нат „Димитър Благоев“

20121

НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО ТОЧКАТА...

Тя се яви като скромна труженица в нашия спорт с желанието да помогне за правилното отчитане на работата, с намерението да стимулира един основен принцип в живота ни – съревнование – и всички я приеха радушно. Едва по-късно стана Нейно величество точката. Властна, неумолима, тиранична, жестока! Треньори плачат заедно със състезателите след мач, забравили, че са искали (и е трябвало) да бъдат кумир на своите възпитаници, а един разплакан кумир никак не изглежда добре. Спортни ръководители, които иначе, в другите дни са много солидни и уважавани хора, когато дойде ред да докажат, че точката е тяхна, а не на съседния окръг, забравят, че не бива да се лъже, и се кълнат, че нередовният състезател си е съвсем редовен, че те лично още от дете го познават. Авторитетни деятели, минали през много изпитания, устояли на много изкушения, за да запазят достойнството си, изведнъж се виждат не само замесени, а и сами инициатори на комбинации. Служителите на Темидя, обсадени от всички страни, забравят и за необходимостта от точност на везните, и за честта и дълга. Олошите волейболисти на „Левски-Спартак“ си тръгнаха пеша след една загуба в Перник така, както са си по гащета и фланелки, и не усетили ни студ, ни умора, погълнати изцяло от мъката по загубените точки. Подчинени на психозата на Нейно величество точката, всички забравят, че са допринесли да бъде грозно тъкмо това, което е привлякло хилядите зрители – спортната борба.

Помолихме деятели и треньори, които често са се сблъскали с капризите на точката, да ни кажат своето мнение за нея. Всички започваха със защита. Не само защото сами и помогнали да се яви на бял свят, а защото от нея действително има нужда. След това всички неизменно завършваха с неизбежното „но...“ Тъй като защитата беше все една и съща – по-голяма заинтересованост на дружествата и окръжните съвети, повишена отговорност у треньорите, по-точна представа кой къде е... – ще се спрем на

БУНТА ПРОТИВ НЕЙНО ЛИЧЕСТВО ТОЧКАТА

АНГЕЛ ЧОЛАКОВ – ЗАМЕСТИ- НИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БФБ:

ПРОТИВ точките съм, защото се забравя истинското им предназначение и за сметка на системната, целенасочена подготовка се тръгва по пътя на точкогонството. Най-вредно при нас е смъкването на килограми. За съжаление това се прави строго секретно и не може да вземем мерки, каквито заслужава една такава извращения. Треньори, които забравят, че трябва да се отнасят към свои възпитаници като със свои деца, не заслужават да носят такава висока звание. Едва ли някои ще заведе в гората собственото си дете и ще го подложи на тази мъчителна и вредна процедура – сваляне на пет килограма!

Друга голяма вреда нанася точкогонството на полутежките и тежките категории. С години вече там се задържат възрастни, неперспективни състезатели, някои дали нещо в миналото, повечето нищо не дали и с никаква надежда, че могат нещо да дадат. Кавръков – „ЖСК-Спартак“ (Вн), Крачев – „Локомотив“ (ГО), Марийкин – „Левски-Спартак“, Донеф – ЦСКА, Чернаев – „Берое“... все борци, които носят някакви точки на дружествата си и вече нищо не могат да донесат в големия спорт, а само заемат местата на млади, талантиливи момчета, които така и не виждаме на състезанията. Но за треньорите е по-лесно да не се занимават с издирването и подготовката на млади таланти, когато и така си вземат точките...

КОНСТАНТИН НАКОВ – ТРЕНЬОР НА НАЦИОНАЛНИЯ ОТБОР ПО ЛЕКА АТЛЕТИКА:

ПРОТИВ точкогонството при нас могат да се кажат много неща, но безспорно най-страшните щети, които нанася на лека атлетика, това е форсираната подготовка на младите, на малките. За да отчете добър актив от точки, треньорът бърза със специализираната подготовка, „изстрелва“ състезател, който след това не виждаме вече на състезанията. Смятам, че за малките трябва да се въведат само индивидуални състезания, и то на многообой. Трябва да се намери начин оценката на работата на треньора да става на базата на една по-широка основа. В първите години да се работи за качество, за бързина, за сила, за гъвкавост, за да може след това и в от-

делните дисциплини да се постигнат и по-високи, и по-трайни резултати. Считам, че вече имаме достатъчно наблюдения върху старата система за отчитане на работата и е напълно моментът да се внесат предложения за нова. Би трябвало да се стимулират треньорите не по броя на точките във вътрешните първенства, а по приноса им към националния спорт. Направите сами сметка: в 20 дисциплини за юноши м. възраст, 12 за девойки, 23 за юноши ст. в., 14 за дев., по 8 за пионери и пионерки, 25 за мъже и 14 за жени – за всяка дисциплина по 79 точки. Колко точки са получили дружествата? Колко доволни са били ръководителите, че са могли да се отчетат, а на европейското първенство в Хелзинки взехме само 2 (и словом също две) точки!...

КОСТАДИН МИЛЕВ – СЪЮЗЕН ТРЕНЬОР ПО ЛЕКА АТЛЕТИКА:

ПРОТИВ сегашната точкова система съм, защото не стимулира всеотдайна подготовка на базата на строга приемственост, а облагодетелствува само върховото постижение. Така се явява и конфликтът между треньорите в ниските възрастови групи и тези, които чакат да им се „подадат“ състезатели за майсторски постижения. Бригадният метод си пробива трудно път, може би защото не всичко е достатъчно добре регламентирано. Понякога се хвалим със спортното дълголетие на Артарски и Хлебаров, а не виждаме, че в толкова години не можем да намерим заместници, които да ги наминат. Имаме над 300 щатни треньори и е неоправдано да отчитаме две точки от европейското първенство при толкова много грижи, които се полагат за нас. Затова трябва да се смени и системата, и отишоението към работата. Точкогонството стеснява много и обсега на нашата дейност. Забравихме, че изворите на високото спортно майсторство са именно в масовата работа. Прекратно много грижи се полагат за няколко глезени деца на лека атлетика и това ни отклонява от основната ни задача – да правим лека атлетика.

БОГОМИЛ РУСАНОВ – СЪЮЗЕН ТРЕНЬОР ПО СПОРТ- НА ГИМНАСТИКА:

ПРОТИВ точките съм, защото се форсират състезателите, явяват се неподготвени за разреда, в който искат да се състезават. Други пък изкуствено се задържат дълго в един разред в зависимост от това, как е преценил ръководството на

- 1 Още един пленник на „нейно величество“
- 2 Когато мисълта за точката предизвиква горещи реакции на леда, следва охлаждане на пейката...
- 3 Грешки от този род не са случайни. Те са резултат на пренебрежението през разредите.

дружеството – откъде ще набере по-добър аванс. Така се стига и до една от основните слабости на нашата гимнастика – нечистото изпълнение. А то идва от претрупването на подготовката. Набързо-набързо, че идва състезанието, набързо – набързо, че трябва да имаме отбор и в този, и в този разред, защото имаме план за точки... А когато се усетим, че всичко е минало много набързо, вече е късно. Защото да се работи за качества, за чистота на изпълнението, когато така набързо – набързо някой е стигнал до майсторския разред, е почти невъзможно.

ТОМА ЧАКЪРОВ – СЪЮЗЕН ТРЕНЬОР ПО ВОЛЕЙБОЛ:

ПРОТИВ точкогонството съм преди всичко затова, че създава нервна, нетворческа атмосфера на състезанията. Всичко гърми и трещи, щом се стигне до тези прословути точки. Не мога да позная треньорите, не мога да позная състезателите. Спортната амбиция е нещо, което много уважавам, но когато мине границите на позволеното, вече минава и границите на полезното. Струва ми се, че тъкмо волейболистите губят най-много нервна енергия (нашето игрище е по-малко, играта ни по-концентрирана на този по-ограничен терен), а когато се прибави и това лющане от една депресия към друга, става съвсем нетърпимо. За кратко време се търсят резултатите, рязко се повишава обемът и интензивността, без да се спазва методичната последователност, а това води до бързо емоционално износване. В тази гонитба много малко треньори улчват връхната спортна форма тъкмо когато им трябва. Хвърлят се прекалено много в техниката и тактиката и забравят за физическата подготовка. Смятам още, че е съвсем неправилно да се въвеждат сборни окръжни отбори. Това изправя от съдържание работата в дружествата, отстранява много треньори от активна творческа работа. Вярно е, че равнището на даденото състезание, така както се поддържа в момента най-доброто от окръжните, се повишава, но то не може да компенсира щетите, които се нанасят, с факта, че на практика се лишаваме от истински дружествени отбори.

И все пак това, което най-не успявам да приема в „точката“, е, че заради нея понякога иначе много горди треньори, хора, които високо ценя, виждам да се подмазват на съдии... Ако цялата тази огромна армия от „стратези“, „тактици“, изчислители, купувачи на чужди играчи, разузнавачи, точкогонци

се заеме с по-полезна работа да се осигурят действително добри условия за масовизирането на спорта, за високо спортно майсторство, няма да питаме къде отиват младите таланти, няма да се говори за непристойни прояви по терените... И така много „против“ се събраха. Все пак и след тези толкова много „против“ се позоваваше отново по едно „но“...
НО НЕ БИ ТРЯБВАЛО ДА СЕ ПРЕМАХВА СТИМУЛЪТ
В БФБ казват, че по време на спартакиадите на състезанията се явяват и повече, и по-добре подготвени гимнастици. В годините, в които няма спартакиади, идва и този застрашителен отлив. Това ни навежда и на една

друга мисъл – наред с всички изменения, които трябва да се направят и във федерациите, и в цялостната система на точковото отчитане, за да се превърне тя в действителен стимулатор на работата, няма ли да бъде добре точката да стане постоянно действащ фактор. Не в едни години да се форсира, а в други да даде мира подготовката. Това би създало една по-стройна, целенасочена, системна подготовка. Към точката тогава ще се адаптират и ръководители, и състезатели, и треньори и вместо да се поддават на тази юрш-система, ще знаят, че дейността им има реални показатели на отчитане. И реални, и постоянни.

Маргарита РАНГЕЛОВА

ДАЛИ «СЛАВИЯ» Е «СКРИТИЯТ» ЕСЕНЕН ВИЦЕШАМПИОН ?

Този път домакините бяха стабелни на изпитание. . . Вече от случаите гостите бяха ю-добри позиции в класирането можеше да се очаква, че ще съботи още дъ-три тухли от и без два разкламените стени на бствениите домове. Нищо подобно стана. . .

Гостите можаха да се похвалят само с един, при това частини успех — „Етър“ спечели от „Академик“ една точка. И това ва ли е изненада. А навсякъде узаве собствениците на терете принудиха съперниците да минат с наведени глави. И без влязат в решителен двубой. . .

Напоследък мнозина търят причините за рязко намаления брой на зрителите по футболни състезания. Не е рядкост цифрите да спаднат и под 100. Но може ли да бъде иначе, като само в дъва от 9-те мача е мало размяна във водачеството „Левски-Спартак“ водеше в лобдв с 1:0, а загуби с 2:1; КСК-Спартак“ имаше преимущество от два гола (3:1), а напоследък победен — в последните 16 минути на мача! — с 4:3. Биха ли или зрителите така малко, ако акъв развой бе по-чест спътник в двубоите в групата на историте, ако победителът заваше сигурен едва след последния съдийски сигнал? Може би очно затова в СССР е учредена

специална награда, наречена „Воля за победа“, която се присъжда на отбора, спечелил най-много срещи, след като съперниците му са водили в резултата. Защо да не бъде учредена и у нас такава награда за непримиримостта?

Кръгът донесе нова дислокация на силите. Традицията на върха да остават два необезпокоявани от другите отбори е нарушена! ЦСКА „Септемврийско знаме“ остана пълновластен лидер, който увеличи аванса си с още една точка, докато „Левски-Спартак“ се вля в група, която ще води борба за медалите. . . И ако говорим за тенденция, трябва веднага да изтъкнем, че „скритият“ претендент за есенната вице шампионска титла е „Славия“ — сега с две точки закъснение, но с три мача в София до края на полусезона. А тази кандидатура сериоз-

но се подсилва от обстоятелството, че „белите“ са наистина във възход, че могат да продължат силната си серия и в срещите си с „Марек“, „Академик“ и „Берое“ . . .

Иначе голубете бяха малко — само 22, от които една трета бяха отбелязани във Враца. И сякаш дойдоха да подсказват, че голмадсторите у нас са изпаднали в една, нека се надяваме, временна криза.

Първенството отново ще бъде прекъснато за една седмица. Два пъти досега тези „почивки“ провокираха сериозни изненади. Как ли ще се отрази този път „тайм-аутът“ на по-нататъшния ход на борбата?

Всичко зависи само от това, дали ще бъде използвано за работа това прекъсване. . .

На мача в Пловдив между „Тракия“ и „Левски-Спартак“ съдията Г. Русев нерядко трябва да показва разноцветни картони. Въпреки гостоприемния лозунг на стадиона. . .

16:6 и 15:1

Такива са резултатите в двубой „домакини — гости“. В XIV кръг, един кръг без рязки, домакините отбелязаха 16 гола и поучиха 6; домакините спечелиха (без срещата ЦСКА — „Славия“ в която за домакинство може да се говори само условно) 15 точки и загубиха една. Ето и два отбора на седмицата:

НА ДОМАКИНИТЕ

ПАНАРЕТОВ/ЧО/
БАРОКОВ/Бер./, РАДЛЕВ/Ч-ц/, МИТОВ/М./, БОГДАНОВ/М./,
АПОСТОЛОВ/Тр./, ВУТОВ/Бер./,
ДИМИТРОВ/Бер./, ДЕРМЕНДЖИЕВ/Тр./, Г. КАМЕНОВ/Б./,
БЕЛЧЕВ/Бер./

НА ГОСТИТЕ

ДИМИТРОВ/ЖСК-Сп./, ТАНЕВ/ЖСК-Сп./, БОГОМИНОВ/Ч.м./,
НОРДАНОВ/Д./,
БОНЕВ/Лок.Пг./, ПАУНОВ/Лок.Пг./,
СТАВРЕВ/ЖСК-Сп./, ГЕОРГИЕВ/Д./, ДИМОВ/Ср./, ТАЙДАР-
СКИ/ЛС/
БОНЧЕВ/Лок.Пг./

Марашлиев (с тъмна фланелка) срещу Я. Димитров — един персонален двубой в рамките на двубой ЦСКА — „Славия“.

Каменски (ЛС — 1) за втори път капитулира след удара с глава на Глухчев. Този гол донесе победата на „канарчетата“.

ДИНАМИКА НА... ГРЕШКИТЕ

Динамичен бе този мач на двата фийски отбора! . . . ЦСКА „Септемврийско знаме“ и „Славия“ почти прекъснато сменяха ролите си и всеки на свой ред нахлуваше в половината и съперника си. Играта и на двата отбора се стараша (в близането!), не се стовяваха на едно място и продължило оставяха впечатлението, че вбсем не могат да се примирят с 0:0, което така и остана до края на мача. . .

Но тази динамика, така или иначе, е илюзорна. Тя идваше от неумението и на двата състава да запазят по-голямо топката за себе си, да гратят нозоходови комбинации, да търсят извистите места в противниковата защита, да застрашават опасно вратата на съперника. Просто след първото, второто или много рядко ед третото подаване (до него не се пише често! . . .) и двата отбора надряха топката. И затова борбата се водеше между двете наказани полета — без кой знае колко голямо положение, без опасни удари към вратите, без — в края на краищата — голове.

(Много се говори напоследък за вализаторските възможности на нашите футболисти. Но наред с това а дневен ред с особена сила стои въпросът за точността на подаванията. Тези два отбора бяха Етър, Цера,

число и в националните отбори, правят грешка след грешка дори при елементарните пасове; мячица подават топката точно с едно докосване, още по-малко умеят да я агресират снайперски на далечно разстояние. Но има и друга, „скрита“ причина — нашите футболисти играят малко без топка, не се откриват, за да я получат, и по този начин сами създават най-благоприятни условия за пресичане на подаванията към тях.)

Равният резултат е безспорно успех за „Славия“, чиито играчи — явни преживелици вече стартовите сътресения! — продължиха още един кръг без загуба. Сигурните намеси на Цолов, който имаше отлични прояви и в наказателното поле, стабилната защита (само Йонов загуби двубой с Атанасов), играта на голям периметър и на полузащитниците, и на нападателите доведоха двубой с шампионите до пълно равенство. И дори в известни периоди, особено през първото полувреме, „белите“ изглеждаха по-способни да открият резултата. Но и при тях умениято стигаше до 16-те метра пред Филипов.

Впрочем най-често там армейците бяха поставили своята вече традиционна „уловка“ — тяхната защита, наречена в линия, „изпрати“ белите нападатели в засада точно 14 пъти.

пази вратата суха и се стигне до равния резултат, ударната сила на нападателите явно не достигна, за да се вземе победата. Този път Жеков бе точно такъв, какъвто мнозина искат да го видят; той игра на много широк периметър — често беше по фланговете, нерядко бе най-изтезаният назад армейски нападател. Но неговото истинско място — ударната позиция пред вратата — остана празно. И затова нямаше полза нито от хубавите пробиви на Атанасов, нито от този път по-активната игра на Никодимов. А останалите, на които можеше да се разчита, не направиха нищо — Марашлиев бе надигран от Димитров, Средков не „тежеше“, Колев направо се загуби „някъде“ в средата на терена. . .

И затова нулевото равенство дойде съвсем логично. . . До края на първенството остават само две срещи между софийски отбори: ЦСКА — „Левски-Спартак“ и „Академик“ — „Славия“. Ето как изглежда сега класирането между столицните отбори:

1. „Левски-Спартак“	9-3 4
2. ЦСКА „Септ. знаме“	4-3 4
3. „Локомотив“	4-5 4
4. „Славия“	2-4 3

С РАЗЛИЧЕН ПОГЛЕД

Всеки вижда различните футболни срещи различно. И като че ли най-рядко търсим „погледа“ на самите участници. Затова този път решихме да дадем думата на двата национални състезатели — на Динко Дерменджиев и на Добромир Жечев, — които да коментират съботната среща „Тракия“ — „Левски-Спартак“.

ДИНКО ДЕРМЕНДЖИЕВ: „Напоследък не играхме добре и предлетнахме горчиви хапове и на собствен терен. Но по традиция за срещите с ЦСКА „Септемврийско знаме“ и „Левски-Спартак“ се мобилизираме непринудено и играем с пълни сили. Подготвихме и изненада — преса, масиран натиск още от първата минута. Но този нещастен гол, бих казал — автогол, ни пресече краката. Стараехме се, но нещо не вървеше. „Сините“ ни съперници бяха по-спокойни, по-организирани, разиграваха топката точно, особено в средата на терена. На почивката си казахме: „Атака! Непрестанна, с всички сили!“ Почувствавах, че нашият натиск разколеба играчите на „Левски-Спартак“. В един момент видях, че Делев, забележете — защитникът Делев, когото бих дал най-висока оценка, се устремява по фланга. Затичах се към вратата, топката ми бе поднесена като на тепсия, стрелях от въздуха и видях топката в мре-

жата. И вторият наш гол бе отбелязан в същия модерен стил. Голубете разстроиха „сините“. Те започнаха да действуват стихийно, някои прекаляха с твърдостта си. Жалко, че Ненов отвърна по същия начин и бе отстранен.“

ДОБРОМИР ЖЕЧЕВ: „Не знам защо е така, но съботният мач в Пловдив дойде да затвърди убеждението ми, че срещу „Левски-Спартак“ всички играят „на живот и смърт“. Наистина ние сами сме виновни за загубата — след като победохме с 1:0, имаме възможност да се оттелим на почивка с по-висок резултат в наша полза, но. . .“

След почивката, когато натикът на „Тракия“ се усили, ние успяхме да задържим топката средата на терена, за да не позволим на съперника да вземе инициативата. А това беше важно — в още водехме с 1:0. После борбата изведнъж се изостри, нервни започнаха да не издържат. Вещко останало е добре известно. Винак мисля, че отстраняването на Панов бе малко пресилено, дойде като компенсация за същото наказание, наложено на Ненов. А при сблъскване с противниковия вратар Панетков бе наранен и остана в пловдивската болница. Положението ни усложнява — годните за игра нападатели отново оредяха. . .“

ПРЕЗ ОБЕКТИВА

ИЗМИНАЛАТА ФУТБОЛНА СЕДМИЦА БЕ БОГАТА СЪС СРЕДИ ОТ РАЗЛИЧЕН КАЛИБЪР, МОМЕНТИ ОТ КОИТО Е ЗАПЕЧАТИЛ НАШИЯТ ОБЕКТИВ

„Локомотив“ (Сф) и „Черно море“ с играта си не можах да тронат кой знае колко малцината зрители на стадион „Раковски“...

...Още по-вяло и по-безинтересно (а като допълнение - и безрезултатно) протече мачът между „Академик“ и „Етър“.

8:3 - такъв е до голяма степен страният и несрещан всеки ден резултат от срещата между олимпийските отбори на България и Испания. Но още по-странно бе победението на гостите...

Пред вратата на „белите“ (те играят с черен екип?) отново е „горещо“. Из срещата „Перник“ - „Славия“ 4:2. Снимка: Йордан СКРИНСКИ

ШАЙБАТА ОСТАВА НЕПОСЛУШНА

Вторият кръг от хокейния шампионат предложи равностойни двубои между петте отбора в групата и това го направи безспорно по-интересен от първия. Но в много от срещите това беше за сметка на качеството. Наказанията и контузиите на отделни състезатели от ЦСКА „Септ. знаме“ и „Левски-Спартак“ показаха още веднъж, че липсата на един - двама от най-добрите хокеисти в отделните отбори дава съвсем друг облик на играта им. Въпреки наличието на достатъчно (по брой) играчи, треньорите на тези отбори не успяха да използват пълните състави и да запазят разликата в точките, постигната в първия кръг.

ЦСКА е отново начело, но в три от четирите мача показа слабости, които говорят достатъчно красноречиво за психическата устойчивост на отбора като цяло и за подготовката на по-голямата част от младите хокеисти. С това могат да се обяснят както загубата и равният резултат съответно срещу „Перник“ и „Левски-Спартак“, така и трудната победа (4:3) срещу последния в таблицата - „Славия“. Приятно е да се гледа отборът на ЦСКА, когато загарява с 20 души на леда и с пълна скамейка на смените, но цялата тази ебардия трябва да участва пълноценно в първенството, защото и без това в България хокеистите не са много.

„Левски-Спартак“ също запази второто място, но зад него само на една точка е „Перник“ и ако не беше служебната загуба на перничани, те заслужено щяха да се нарежат непосредствено след шампионите. Въпреки наказанията, въпреки че играят с 9 души и често на скамейката остава само резервният вратар, отборът на „Перник“ показа пълна мобилизация на силите и постигна победи срещу всичките си противници. Още веднъж на спортното поле се потвърди максимата, че амбицията за победа и моралните сили не струват по-малко от всички останали качества, които трябва да има един отбор.

Похвала заслужава целият състав, но най-често тон за добрата игра даваше вратарят Д. Цицелков. Този кръг той пропусна само 7 шайби и показа много от най-хубавите качества, които трябва да има един вратар. Той намираше винаги време да следи играта на съотборниците си, да ги насърчава и насочва в трудни минути. Отборът може да играе силно, но е необходимо треньорът и състезателите да обърнат повече внимание на нарушенията, защото не са рядко случаите, когато перничани влизат неправомерно остро и опасно в единоборствата. Впрочем това важи и за други отбори - при по-бързия лед, при повишената техника на пързалането зачестиха контузиите поради резки стълкновения или поради опасна игра с стика.

Вторият кръг потвърди някои основни слабости в играта на нашите хокеисти. Много често стихиността взема връх в отделните срещи, липсва система за рационална игра, побечето от състеза-

телите владеят трудно шайбата и тя все още остава непослушна при дрибъл и при овладяване след пас. Не се реализират голям брой от създадените голове в полужоните. Особено ярко това личи в случаите, когато един от двата отбора има числено превъзходство на леда. Общо в този кръг имаше в десетте мача 103 такива случая и от тях само в 9 се стигна до гол: ЦСКА от 14 - 1; „Левски-Спартак“ от 28 - 2; „Перник“ от 18 - 3; „Академик“ от 15 - 1 и „Славия“ от 28 - 2. Характерни в това отношение бяха случаите, когато на леда оставаха пет срещу трима играчи. В срещата „Левски-Спартак“ - „Перник“ отборите имаха пет такива възможности (3 за ЛС и 2 за „Перник“), но гол не беше отбелязан. Главни виновници за това са самите хокеисти, обикновено при 5 срещу 4 отборът, който има числено превъзходство, не се движи достатъчно, не търси с разиграване на шайбата удобно положение за гол и най-често се отправят прибързани удари към вратата.

По време на срещите от втория кръг се забеляза и една положителна тенденция: намаляха наказателните минути - от 349 в първия кръг на 285 във втория. Това в никакъв случай не е голям успех, защото 28 наказателни минути средно за мач е все още твърде много, но стремежът към по-чиста игра трябва да бъде насърчаван.

Съдиите се справиха, общо взето, добре със задачата си. Но имаше и изключения. Едно от тях бе с един от най-добрите ни съдии А. Ангелов, който в срещата „Левски-Спартак“ - „Перник“ сам имаше няколко дъла за създаване на нервна обстановка и за множество наказателни минути (72) в този мач.

С приключването на срещите от втория кръг хокеистите „изпълниха плана“ за 1971 г. Първенството ще бъде подровнено в началото на януари следващата година. През паузата отговорни задачи има националният отбор. Предстоят срещи с Румъния в началото на декември, София - Варшава, турнир в Дания с участието на домакините, Унгария, клубен отбор от Чехословакия от 27 до 31 декември и срещи в ГДР през първите дни на януари. Особено важно през този период е дружествените отбори да продължат сериозно тренировъчни занимания, самите хокеисти да положат повече усилия за отстраняване на познати слабости, а би било полезно, ако федерацията организира новоборещи блиц-турнир без националните състезатели!

След втория кръг на шампионата класирането е следното:

	п	р	з	з/р	т	нак.
1. ЦСКА „Септ. знаме“	6	1	1	55:20	13	96
2. Левски-Спартак	5	1	2	34:24	11	98
3. Перник	5	-	3	34:23	10	222
4. Академик	2	-	6	24:55	4	106
5. Славия	1	-	7	18:43	2	112

Димитър ДЖАРОВ

В АТИНА

МЛАДИТЕ ФУТБОЛИСТИ ДАВАТ ПРИМЕР

На стадион „Панатинайкос“ младите български футболисти постигнаха това, което националният ни мъжки отбор не можа на стадион „В. Левски“! С борчески дух и комбинативна игра нашите юноши спечелиха втора победа (първата в Плевен с 3:0) и елиминираха Гърция от по-нататъшно участие в турнира на УЕФА. Националният ни юношески отбор бе комплектуван от следните играчи: Кандиларов, Муфчиев, Джеферски, Йорданов, Иванов, Панчев, Ан. Колев, Мирчев (Кондов), Курбанов, Маржаров и В. Бояджиев (Славов). Единственият гол отбеляза Ан. Колев в 65 мин. след комбинация с Маржаров. Следващият противник на нашия отбор е силният състав на СССР. Победителят, който ще се определи в две срещи, ще добие право да участва във финалния турнир на УЕФА през пролетта в Испания.

САМО СРЕБРО И БРОНЗ

Най-големи надежди на балканиадата по фехтовка в Атина възлагахме на сабьорите. Нали те единствено са включени в олимпийската подготовка? Тази чест те заслужиха, след като през 1970 г. се класираха на пето място на световното първенство в Анкара. Уви, отпогва успехите намаляха, като изключим миналогодишната балканска титла в София. Сега в Атина те отстъпиха на румънските сабьори и постигнаха колкото шажистите и рапиристите. В индивидуалните двубои в челната тройка успя да се класира само Анани Михайлов. Впрочем румънските „мускетари“ бяха безапелационни. Те спечелиха всички балкански титли с изключение на рапира жени - индивидуално (Йенчич - Югославия). Все пак борбата между нашите и румънските сабьори бе много оспорвана и завърши 4:5. Ето класирането по медали на балканиадата:

Страна	Зл.	Ср.	Бр.	Общо
Румъния	7	4	3	14
България	-	4	1	5
Югославия	1	-	1	2
Турция	-	-	2	2
Гърция	-	-	1	1

С медали в Атина - сабьорът Анани Михайлов.

В МАЧА НА ПРЕСТИЖА – С ПЪЛНИ СИЛИ!

Българин загуби шансовете си да спечели първото място в своята група от европейското първенство и заедно с това реваншът си на състав, който в последните години бе сред онези най-силни на стария континент. Остава обаче още един мач – срещата с Франция – която е право се сочи като дубока за престиж. Остава да се види за сметенето (твърде малко, разбира се и незначително от националните таблици!) че българските футболисти са спечелили, макар и само по родови разлика, дубокате си с Унгария и с Франция – двата директни съперника в групата.

След мача в Нант, воден от френски журналист какво значение отдава на реванша в София, старши треньорът на българския национален отбор Васил Спасов каза:

– Същото, както винаги Жорж Булон на срещата в Нант. Независимо от шансовете си обаче, ние ще играем напълно героично, с мисъл за зубаба победа!

Ето тези думи на старши треньора трябва да бъдат допуснати на рена за избраните 11. Те трябва да излезат на терена, окръжени от мисълта, че защитава престижа на българския футбол, който се играе (и ще се играе!) с години, трябва да започнат дубока със съзнание, че патат и своята чест на футболисти, на спортисти!

И затова са дължи да играят с пълни сили! В края на краищата велика победа, дори „мао-ненужната“, показва нещо!

СУЕВЕРИЕТО НА ЖОРЖ БУЛОН

ПАРИЖ, специално за ГАРТ

Този път Жорж Булон остава верен на себе си. . . И отново твърди, че онези, които го облягат в суетерие, не са далеч от истината. . .

Първото потвърждение го даде петвъртък, когато бе обявен ширеният състав. Булон оттогава показва, че не се разделя с онези които му „върви“, с играчи, които така или иначе го издигаха от сравнително глухата ария, каквато е тук постът шеф на юношеския национален състав. . .

Второто доказателство е изборът на база за тренировъчния лагер. Булон се спря отново на античически бряг, на Сен Мало, дето при много трудности погнви „петлите“ за първия мач българия. Тогава изборът беше равдан – разстоянието между ете селища не е голямо. Сега дъки счуха, че е далеч по-добре да се тренира в олимпийния център във Вител. Но на Була му „върви“ в Сен Мало. . . И накрая – Булон се интересуваше ого от часа на срещата. Той рва, че неговите момчета играят значително по-добре на електрическо осветление, отколкото ез деня. И затова частът на срета в София сериозно го безпои.

Така Булон се спря на състав, който едва ли ще изненада и бителите на футбола в България: вратари са Карнюс и Обур, защитници – Джоркаеф, Боские, йви, Ростани, Ките и Трезор, алузащитници – Мишел, Мези и к, нападатели – Бланше, Леш,

Ревели, Лубе, Флок и Берета.

С тези играчи Булон потвърди отново, че френският национален отбор е така или иначе твърде „затворен английски клуб“. Независимо от големите атаки на пресата и на специалистите, той призова само двама нови състезатели – защитника Трезор, млад негр от Гваделупа – бърз, много повратлив и стабилен играч на „Аячо“, който вече можа да се прояви в Стара Загора и има качеството, че се чувствава еднакво добре и на четирите поста в защитата; и Юк, сигурен състезател от средата на терена, блеснал в миналите два сезона в „Стразбурге“ и силно играещ сега в „Ница“. Да играе в София шансовете като че ли има само Трезор. И не за друго, а защото Боские все още има болки в крака, с които все пак играе много успешно в шампионата.

И този път Булон остави извън състава някои много силни състезатели. Две класирания по-чертават това. В листата на голмайсторите начело е Кейта с 15 гола, следван от Верн – 14 гола. На по-добре от националите стои Ревели – 7, следван от Бланше – 6, Нови и Леш – по 5, Лубе – 4. В класиранието по звездици (максимум 5 на мач) на „Франс футбол“ начело е Ербен – 69, следван от Лубе и Трезор – по 67, Мези – 66, Мишел, Ките и Юк – по 64, Бланше – 63. Останалите национали, в това число и вратарят Карнюс, са далеч назад.

Но Булон остава верен на себе си. И на своите суетерия. . .

Жорж МИЛЧЕВ

ДВАМАТА РЕВЕЛИ

КАРНЮС ПРЕЦЕНЯВА БЪЛГАРИТЕ...

Когато срещата Франция – България завърши, зрителите (неочаквано малко. . .) не бяха кой знае колко възбудени от играта и победата на „петлите“.

Може би защото победата на французите не им носеше нищо в борбата за европейско първенство. . .

Но зрителите спонтанно и с много възбудение скандираха името на своя вратар, на Жорж Карнюс, безспорно най-добрият играч на терена, който спаси и няколко топки, които – за всички други на стадиона! – безпрепятствено летиа към мрежата. . .

След мача Карнюс откровено сподели своите мисли за играта на българите:

– Този Бонев ми направи изключително впечатление. Познавам го от срещата Франция – България в Руан преди световното първенство в Мексико. Той отново потвърди, че е един от най-добрите български играчи. Непрекъснато го наблюдавах на терена. Той

оставя впечатлението, че е малко бабен. То обаче е грешно. Бонев вижда ясно играта и реагира ментално. Той играе много колективно. Непрекъснато търси двойните подавания. Той е и хитър и много често пуска топката зад гърба на съперниците.

Карнюс, който няколко дни преди това бе имал тежък мач с носител на купата на европейските шампиони „Аякс“, направи едно интересно сравнение:

– Всеки мач има свои ритъм на атаките. Споменете си играта на холандците – когато стигаха на 25–30 метра от вратата, те стреляха към вратата. С най-разнообразни удари – силни, фалцови, параболни или с отскачащи от земята топки. А българите искаха да напреднат колкото е възможно повече с двойни подавания.

Може би точно в последните дни на Карнюс има най-много истина. В Нант българските футболисти като че всеки път

търсеха максимално изгодното положение за удар, не „рисуваха“ и не затрудниха Карнюс с изненадващи, далечни удари; фланговите атаки завършваха с подавания едва ли не във вратарското поле – никой не потърси възможността да върне топката по-назад, откъдето бе по-лесно да се стреля.

Но в българския състав има играчи, които могат да стрелят и в „тип „Аякс“. Не могат ли те да накарат Карнюс да съжалява за своето откровение след мача на френска земя?

«ПЕТ ЛЕТАТА» ТОЧАТ ШИПОВЕ

Още една опасност пред вратата на Карнюс в Нант. И още веднъж тойла да има гол, въпреки че топката ще намери мрежата. Този път ще се намеси съдията Тейлър, който ще отсече за сара. Двусерийният „Футбол“ (Париж) показва с друга снимка, че в момента на подаването Ма. Василев е бил „покрил“ от Нови. Макар само със сантиметри. . .

Преди три седмици французите изпратиха младежкия си отбор в Стара Загора, без да знаят какво го очаква. В последните си два мача за европейско първенство „петлетата“ получиха общо 7 гола – 4 при гостуването в Норвегия и 3 в Унгария. Тая нестабилност на отбраната бе главна грижа на треньора Анри Герен – опитен специалист, ръководил в миналото „А“ отбора на Франция. В старозагорския мач проблемът бе решен посредством преминаване към нова тактическа схема: 4–3–3 вместо обичайното 4–2–4, като един от нападателите направо бе шартиран от единадесеторката, а в средата на терена бе вкаран централният защитник на „Реймс“ Жозар, който непрекъснато бе в помощ на отбраната. Уплътняването на защитния вал даде сравнително по-голяма свобода на конструкторите Юк и Керюзоре, когато някои от тях трябваше да се втурне напред в контраатака. С тоя тактически вариант французите обясняват успешните действия на отбора като цяло.

Трудно е да се загае отсега за точния състав, който ще ни бъде противопоставен в Рен. Вероятно всичко ще бъде решено в последния момент от Анри Герен и. . . Жорж Булон в консултация с ръководителите на федерацията. Така е, защото има възможност някои единици от младежкия отбор да бъдат прехвърлени в групата за София. Голямо значение ще има състоянието на някои от титулярите на Булон и. . . сметките, които си правят французите. Обективно погледнато, за тях и двата предстоящи мача – в София и Рен – са въпрос на престиж. При това положение логично е да се даде предпочитание на „А“ отбора. Ако някои негови единици не са в рег, може би ще отстъпят мястото си

на „асовете“ от младежкия състав. След мача в Стара Загора вестник „Екуп“ между другото констатира: „Баратели, Трезор и Юк са готови за „А“ отбора!“ И ако все пак Баратели не издържат на конкуренцията с Карнюс, 20-годишният чернокож централен защитник Трезор, който игра блестящо в Стара Загора, може да бъде отправен към самоелта за София. Същото се отнася и за Юк – конкурент № 1 на Мишел и Мези, който е в отлична форма напоследък и вече б пъти е облачал фланелката на „А“ отбора. Едно евентуално отсъствие на Юк ще има много по-негативни последици за силата на младежкия отбор, защото положително ще се отрази върху нападателната му мощ, а твърмо на нея ще разчитат французите в Рен. Шо се отнася до Трезор, той сподели, че може да бъде заместен с титулярния централен защитник на младежите Гардон от „Нант“, който бе контузен и не отпътува за Стара Загора.

При победа в Рен френските младежи ще минат от четвърто на трето място в крайното класиране – пред Норвегия, – а за четвъртфиналите ще се класира отборът на Унгария. Погледнато от тая страна на въпроса, моралният стимул на „петлетата“ не е особено голям. Но те при всички случаи ще играят срещу нас с добре наточени шипове. Не случайно френският спортен печат непрекъснато набива в съзнанието им, че младежкит отбор е прамплин към „клуба Франция“, към кръга от избраници на Жорж Булон. А това вече значи нещо. . .

СТЪПАЛО КЪМ «ВТОРИЯ ЕТАЖ»

...а се събрел на хубавата победа на нашите баскетболисти в поредната балканска за мъже.

Пенка Стоянова (в бяло) под коша на съветските баскетболистки. След 13 години женският ни отбор повтори успеха на предшествениците си, като на големия турнир в зала „Изгрев“ в Бургас победи непобедимите!

Прието е да се казва, че сега големият баскетбол се играе на втория етаж. Струва ми се, че тази алегория засяга не само височината на състезателите, но се отнася и до тактико-техническия ръст на челните мъжки и женски отбори. И когато става дума за един спорт с най-масовото разпространение в света, практикуван от най-много хора на земята (не, няма грешка: „цар футбол“ отстъпва по тези показатели, може би защото женската експанзия в него все още не е осезателна...), и когато партийната повеля е ясна и категорична: да се издигне нашият баскетбол на световно равнище (което впрочем е и общото желание), и когато са все още пресни спомените за миналите успехи на нашите баскетболистки и баскетболисти, не е трудно да си представим големите и отговорни бъдещи задачи пред всички състезатели, треньори, дейтели и ръководители на този спорт.

Радостно е, че в последните 2-3 години българският баскетбол направил известна крачка напред в своето развитие. Женският национален отбор е четвърти, а мъжкият - шести в Европа, девойките запазили мястото си в тройката на „стария“ континент, балканските титли при мъжете (където спорът се води не с друг, а със световния шампион Югославия) и при жените имат българско поданство, сравнително успешно се представиха и нашите представители в европейските клубни турнири. С две думи - изкачено е още едно стъпало към „втория етаж“, към семейството на големите в този спорт. Но за получаване на постоянен пропуск за „клуба на баскетболните гиганти“ са нужни

обединяващи 552 студенти и 457 студентки? А е всеизвестно, че още много „точки“. Те имат и конкретни цифрови измерения: в периода до 1975 г. нашите представители отбори във всички възрастови групи и във всички конкуренции трябва да не слизат под второ място на балканските игри, да не излизат от финалната четворка на европейските шампионати, мъжете да се наредят в шестцимата на мюнхенската олимпиада и на световното първенство през 1974 г., жените да станат минимум пети в света през 1975 г. ...

Трябва! И ще стане, ако се върви по единствено правилния път на масовизирането на този спорт сред цялото население и главно - в естествената му среда: училищата и вузове, ако на тази база и при подготвена работа с пограстващите се осигури истински ръст на майсторството и възможно най-качествен подбор в представителните отбори на дружествата, а оттам - и в националните състави, ако се усъвършенствува непрекъснато (и в този с над-прогресивните тенденции) учебно-тренировъчния процес във всички звена на системата за подготовка, ако баскетболната Темуда с отсъжданията си стимулира и умението, и възпитанието на състезатели и отбори, ако материалната база често не пречи на нормалното развитие на играта. И ако с постоянство и непримиримост не се отстраняват всички възможни препятствия по този път.

Нима не е тревожно, че от изградените 401 баскетболни секции с 38 хиляди членове във висшите учебни заведения има само 74 отбора,

баскетболът е измислен за студенти, за да се играе (преди всичко) от студенти, че е типичен студентски спорт. Да, но не и у нас, въпреки че в осемте университетски градове работят над 30 специалисти със значителна квалификация. И само недостатъчната материална база ли е причината? А какво да кажем за продукцията на болшинството от преподавателите в 9-те ССШ и 16-те СШ, на 40-те треньори, които работят с пограстващи към физкултурните дружества, ако я пречупим в огледалото на националния юношески отбор, който прогресивно (по-точно - регресивно!) отстъпва от завоюваните позиции, за да достигне до последното място на тазгодишната балканска? С какво може да оправдае и вината си (която е единствено негова?) бюрото на БФ по баскетбол за допуснатата празнота в системата на подготовка на националните отбори с прескачането на младежката възрастова група (до 21 г.) - един резерв, липсата на който се чувства във и в бъдеще сигурно ще се почувствува още по-осезателно?

Проблеми, проблеми... Те тревожат и вълнуват делегатите на VI делегатско събрание на Българската федерация по баскетбол, събрали се да отчетат работата си, да очертаят жалоните на бъдещото развитие на своя любим спорт. И това е добре. Но още по-добре би било, ако вълнението стане стимул към дела.

За председател на БФ по баскетбол бе избран Божидар Такев.

Петър ХАДЖИЙСКИ

УСПЕХИТЕ РАДВАТ И НАСЪРЧАВАТ, НЕСТАБИЛНОСТТА ТРЕВОЖИ...

Българските волейболисти посрещат четвъртия конгрес на нашия съюз с вдигнати чела. От колективните игри този популярен и любим спорт на младежта юстиена през последните години най-значими успехи. Те не се измерват с рекорди, с победи на международното поле. И то не на приятелски и неофициални срещи и турнири, които също радват, но преди всичко на официални първенства:

- мъжете - второ място в света;
- жените - шести в света и четвърти в Европа;
- юношите и девойките - втори в Европа и първи на Балканите;
- мъжете на ЦСКА „Септемврийско име“ и жените на „Левски-Спартак“ - водещи клубни отбори в Европа. . .

Тези големи успехи са плод на неуморния труд на състезатели и треньори, на еятели и ръководители, които милеят за своя спорт и не жалят сили за неговия азбувет.

И все пак на делегатското събрание на федерацията и на предшествуващите събрания на треньорите и съдиите витае атмосфера на неудовлетвореност, на ритичност към съществуващите недоспазвания в досегашната дейност за масовизирането на волейбола, повишаването на майсторството на играчите и отборите и във възпитанието на спортисите треньорите. И това бе напълно естествено. Защото нашите успехи, колкото и значими и радостни да са те, са колебливи, нестабилни. Не е оправдано вторият отор в света да бъде трети на Балканите - седми в Европа! И това стана в резултат на субективни причини, на нарушаване нормалния ритъм в тренировъчния процес, на рецидиви в дисциплината. Съвсем основателно редица делегати направиха съпоставка между нашия отбор и тези на СССР, Япония, ГДР и Чехословакия. Та ади ние с тези отбори преди всичко делим междан на световната арена! И ако исаме да бъдем равностойни с тях и да ги обещаваме, е необходимо преди всичко анецимстване в подготовката и по отношение на дисциплината като съществен фактор в спорта и особено в колективна игра като волейбола.

И ако тези въпроси стояха в центъра а вниманието, то се дължи на обстоятелството, че нестабилността в играта

на националните ни състави е фактически следствие на колебанията на дружествените отбори. Не можем да не се съгласим с констатациите на някои делегати, които съвсем основателно повдигнаха въпроса за необходимостта от по-голям брой равностойни мъжки и женски състави в „А“ групите. Ограниченият брой силни отбори не дава възможност за пълна изява в огъна на борбата, не стимулира израстването на по-широк кръг състезатели като резерв на националните отбори. Дори отсъствието на две-три силни единици може да се окаже фатално за представянето ни на международното поле. Именно тази ограниченост води до нестабилността, която се явява язва в развитието на волейбола у нас, бариера за поддържане трайно световно равнище на представителните ни отбори.

Един проблем има косвено и пряко отношение към трайните успехи на българския волейбол. Проблемът за пограстващите! Съвсем недостатъчен е притокът към големия волейбол на възпитаниците на 28-те спортни школи и 7-те специализирани школи, в които работят 52 преподаватели. С какво биха оправдали съществуването си школите в Габрово, Славен, Враца, Толбухин, Луковит, Провадия и други, ако не подготвят високо квалифицирани волейболисти? Съвсем навременно в доклада на федерацията бе поставен въпросът за качеството на учебно-тренировъчния процес и за бързото емоционално износване на младите състезатели. Не са редки случаите, в които юноши и девойки от младша възраст се явяват на състезания без желание, без характерната за тази възраст стръв към топката и към самата игра. Това явление е плод на неправилните методи на подготовка, целещи бързото, „форсирано“ създаване на „големи играчи“, без треньорите да се съобразяват с особеностите на физиологията и психиката на 14-16-годишните, пък и на по-големите юноши и девойки. Неправилно е пионери и юноши от старша възраст да се подготвят при едни и същи методи, при еднакъв обем на натоварвания по време на тренировка.

Голям минус за израстването на млади волейболисти представлява премахването на средношколските първенства от спортния календар на МНП. По този на-

▲ Кадр от световния шампионат по волейбол в София. Нападателят номер едно в света Димитър Златанов пробива блокадата на японците.

чин се премахва стимулът за изграждане на волейболни отбори в училищата, унищожаване се най-масовата изява за пограстващите волейболисти и волейболистки. Прекратява се естественият път за подбор на бъдещите състезатели-майстори в играта, които ще попълват школите и дружествените отбори.

Проблемите за обезпечаването на трайни успехи, за постоянното поддържане на световно равнище българския волейбол са много и разностранни. Делегатското събрание не само че не ги избягна, но акцентува върху най-наболелите и най-актуалните от тях. Приета програма за следващите пет години набелязва жалоните на победния път на българския волейбол - този ценен капитал на родното физкултурно движение.

За председател на федерацията бе избран Ангел Вързашки.

Ешуа АЛМАЛЕХ

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА «СТАРТ»

«СТАРТ» - годишен абонамент - 13 лв.

«СТАРТ» - за шест месеца - 6.50 лв.

«СТАРТ» - за три месеца - 3.25 лв.

«СТАРТ» - краен срок за абониране 10.XII

МАРИЯ

Още преди 6 години, когато в „КБ Хален“ в Копенхаген спечели шампионската титла, един журналист я бе нарекъл само „Мария от България“...

Сега, след толкова дни, и на толкова хиляди километра това име не слеза от усмивките на мургабите кубинци. Те бяха влюбени в нея, те просто бяха луди по нея:

— МАРИЯ! „ЛА КАМПЕОНА“!

И в това... „шампионката“ бе казано всичко. Спомням си възхищението в очите на Мария, когато на тъмната сцена белият лебед на Алисия Алонсо „рисуваше“ едно незабравимо изкуство. Мария с признание гледаше една истинска шампионка на световния балет... Минаха само няколко дни и ролите се размениха. Върху езерозеления килим на „Суудад репортива“ плуваше една незабравима, една непобедима Мария Гигова с грацията на лебед, със силата на непобедимата шампионка.

Сред 20-те хиляди възхитени зрители не я съзрях на трибуните, на следния ден във вестниците узнах какво бе казала Алисия Алонсо:

— Това не е само спорт, това е нещо повече...

xxx

Много и интересни бяха предварителните прогнози около шампионата по художествена гимнастика в Куба. Препристъпаха се много имена, много „за“ и „против“... Когато разказвах на нашата Мария заедно с десетки неща за силата, за красотата в нейната игра — журналистите си оставаха винаги една малка „резерва“.

— Кой ще победи: Мария или Елена?

Шампионката от Варна срещу бившата шампионка от Копенхаген!

— Но Мария е ВЕЧЕ на 24 години! И в това „вече“ се влагаше прекалено много надежда за останалите. Тази надежда духна още при

ПЪРВИЯ АКОРД

в Хавама. В ръцете на шампионката бе „оръжието“, което два пъти досега я бе изправяло над всички — обръча. Предварително се вълнувахме ще допадне ли стилът на Мария — с повече плавност, с изразителност на движенията, със силата на класицизма в художествената гимнастика в една страна, пред един трибун, където „Ча-ча“ и „Мозамбике“ са в кръг на всеки?

Но още само първият акорд, само първият висок полет на обръча, послушно укротен, първи-

ят властен жест и залата избухна в аплодисменти. Още тук, в тези минути, битката бе спечелена. Новото съчетание с обръча в сравнение с миналите години превъзхождаше с повече ритъм, с този малък диапазон в сложността и динамиката, който направи желания „мост“ към сърцата на зрителите и към бдителността на съдиите. 9,750 т. — първата стъпка за победата! Но това не бе само една обикновена цифра. Когато завърши и последното съчетание на V световно първенство, стана ясно, тази оценка, повторена още три пъти от Мария и доизиганата само веднъж, при това също от българка — Красимира Филипова, — е най-високото постижение.

ЖЕНСТВЕНОСТ ИЛИ МЪЖЕСТВО?

Когато в залата играят гимнастичките, мнозина са склонни да ценят качествата им преди всичко с женственост, грация, пластичност... Това е така. Но в Хавама видяхме 39 претендентки в шампионата и всяка бе малко или много с изява на тези качества. А шампионката бе една!

Заедно с всичко, което трябва да притежава една гимнастичка, заедно със силата и слабостите на една жена Мария бе застанала да воюва за своята шампионска „корона“. Не бе забравяла няколко загубени битки между Варна и Хавама. В тези две години амбициите срещу нея бяха станали още по-силни. Не всичко вървеше добре и на последните тренировки вече на кубинска земя... И тя бе стиснала зъби.

— Ще воювам докрай. Трудно е да си шампион.

И Мария прие хвърлената ръкавица. С мъжеството на боец тя преминаваше бариерите, а със самочувствието и майсторството си създаваше прееради за другите.

ШАМПИОНКА НА ШАМПИОНКИТЕ

В кратката история на художествената гимнастика — така трябва да се нарече Мария Гигова. След Савинкова, Симнянска и Карпучина тя единствена повтори успеха си в абсолютния шампионат, а два дни по-късно прибави още два златни медала — за съчетанията с обръч и топка.

Споменах топката. Така както изпълнението на Мария бяха върхове в последните години, нещо незабравимо ще остане нейното съчетание с топка. Нека само две от залемите съдийки в света го илюстрират:

ХЕНИ ДУНКЕ (ГФР): „Това, което изигра Гигова с топка, доказва, че художествената гимнастика е създадена да радва хората!“

БЛАЖЕНА ПЕТРОВА (ЧССР): „Това изпълнение на Мария е най-хубавото и най-съвършеното, което познава нашият спорт!“

Людмила НЕДЕЛЧЕВ

БЪЛГАР

МАРИЯ ГИГОВА стана за трети път световен шампион на обръч. Фоторепортерът Иван ПОПОВ се явява за втори път на конкурс с нейна снимка...

Топката на Мария Гигова беше наречена „апотеоз на петото световно първенство“

АЛФИЯ НАЗМУТДИНОВА

Все още не можем да свикнем, че малкото момиче, че най-малката сестра от гимнастическото семейство Назмутдинови толкова е пораснала. Все още, когато се говори за Алфия, мнозина се връщат към Лиля. Може би това „малката“ идва и от крехката дребна фигурка. И все пак Аля воюва яко за свое място в световния елит на гимнастиката. Когато стъпи на подиума, вече се загубва впечатлението за крехкостта на фигурката, и казваш не един и два пъти „Браво, браво.“ По Алфия Назмутдинова беше направено съчетанието с лента и тя си взе в Хавама своето — златния медал и титлата „Световен шампион на лентата“.

ЗО СУН ДОК

Видяхме я най-напред във Варна. И я видяхме, и не я видяхме, ако трябва да бъдем по-точни. Тогава името Зо Сун Док не беше се отделило от другите. Казахме си само: „Внимание, следваща голяма опасност — корейките!“ Наистина сега третата сила вече беше отборът на КНДР.

Видяхме я по-късно на турнира в София за купата на в. „Студентска трибуна“ и тогава вече запомнихме името ѝ. И тогава вече си казахме: „Внимание — Зо Сун Док!“ Имали сме право — стана световна шампионка на въже!

КИТЕ ЧАРОДЕЙКИ

БЕЛИТЕ ГЪЛЪБИ

Всяко ново състезание носи и ново име на българските състезателки. Сега от Хавана се върнаха шестте бели български „гълъба“. Така кубинците нарекоха нашата златна шесторка.

Ето ги шестте „паломни“ отново при нас. Изпратихме ги уморени от тази толкова дълга, толкова упорита работа. Напрегнати от тази толкова дълго, толкова остро стоял въпрос „какво ще стане?“ Малцина им вярваха, че ще повторят успеха от Варна. Посрещнахме ги като победителки. Като световни шампионки.

— Пеехме преди състезанието. Плакахме и се смеехме, когато всичко беше отминало — казва участничката в трите ансамбла Вера Маринова. — Пеехме, без да ни беше много до песен. Плакахме и се смяхме от сърце. Вече не драматически.

Тези, които не бяха вътре и трябваше да дадат оценка на всички ансамблови съчетания, казаха своето мнение. Най-високата оценка! С две десети пред един толкова имален съветски състав, който имаше за треньор първата абсолютна световна шампионка Людмила Савинкова.

Страхувахме се много за младите, които ще трябва да стъпят за пръв път на световен подиум. За младите, които в продължение на две седмици ще трябва всеки ден да се срещат с тези толкова известни гимнастички в тренировъчните зали на Хавана и всеки ден да си повтарят десетки пъти, че ще трябва с тях да се състезават! Оказа се, че една от тях е спечелила ново и съвсем необичайно в гимнастиката име. На

Ася Кършева са ѝ казвали... гимнастическия Хомич. Ася се е хвърляла да посрещна „кърсите топки“, „дългите обръчи“, да спасява грешки, преди да са се появили. Защото наистина с два уреда и при такава силна конкуренция състезанието е било пълно с „рифове“, които е трябвало да се заобиколят. Страхувахме се за това нежно като цвете момиче Калка Благоева, а Калка е била силен, стабилен боец. И „поне за миг“, така както искаше, преди да тръгне, е приличала на героиня на своя любим автор. Страхувахме се и за Снежана Дечева, която така много искаше да бъде два пъти по 3.24 минути на висотата на българския отбор.

За Румяна Стефанова, за Верка Маринова, за Деспа Каталиева не се страхувахме. Знаехме, че те ще подкрепят новите, ще им вдъхнат увереност, ще им дават сила... Знаехме, вярвахме и не се излъгахме.

И все пак нека не забравяме — шестте бели български „гълъба“ победиха преди всичко заради „седмата“. Заради тази, която не се яви на подиума, но най-много от всички трепереше. Заслужилата треньорка Златка Пърлева получи два пъти най-висока оценка за композиция! Още едно признание на българската школа в художествената гимнастика. Още едно признание за това, че в България живеят най-добрите треньорки, които засега нямат равни на себе си, когато става въпрос за творчество, за упоритост.

Маргарита РАНГЕЛОВА

РАВНЕНИЕ ПО НАШИТЕ!

еще показа нашите амбиции, предупредение към шампионите, направил „откритие“ българките, Варна донесе победа. Какво ще бъде Хавана?

момичетата, спечелили слава миналото първенство, бяха да се борят всички. Разбира се, да за някои се водеше символа първи път видяхме представите на Канада, Нова Зеландия, но по-големи бяха надеждите „по-старите“ гимнастички и ГФР... но сред останалите сериозни съперници.

то“ на СССР бе поверено на тата. Извън състава останаха иката на СССР Ала Засукина, Наталия Обчинникова, най-сериозните съперници на 3 последните шампионати — (ардиева)?

и на кого бе поверен „железопредстоищата битка“?

А КАРПУХИНА бе на 15 години стана световна шампионка в Копенхаген. Неизвестното дете сензацията и след това чедодни трябваше да води за място сред титулярките. и тя го оправи напълно. С едга, сигурна игра (най-висока 6.0 и най-ниска 9.30) се нареди ствено след Мария в много-

боя. АЛФИЯ НАЗМУТДИНОВА — новото „чудо“ на съветската художествена гимнастика, направил сполучлив дебют на световния подиум — трета в многобоя и победителка в шампионата с лентата.

ГАЛИМА ШУГУРОВА — спомнете си я във Варна. Неизвестната, крехка, но волево тя спечели два медала (с топка и въже). Сега може би мисълта, че трябва да покаже игра на шампионка, наруши спокойствието ѝ.

За домакините вълнението достигаше върха си, когато играеше СОНЯ ПЕДРОСО. По-голям от този неин успех не можеше да предвиди никой. Тя се нареди непосредствено след трите гимнастички на България и СССР, докато в Копенхаген бе XV, а във Варна — XII. Радостта на кубинките бе допълнена и от сполучливото участие на ИВЕЛИЗЕ БЛАНКО — в челната десетка, при това пред всички гимнастички на Чехословакия, КНДР, Румъния, Япония...

Този път играта на познатата ни МАРИЯ ПАТОЧКА (Унгария) бе лишена от свежест, доста елементи в съчетанията и се повтаряха, а допусна и грешки.

Големата изненада на шампионата във Хавана бяха състезателките на

КНДР. Всъщност за нас класирането им не бе така неочаквано. И на турнира в София през май, и на двустранната среща с българките — ЗО СУН ДОК, ЦОЙ МЕН СИМ и КИМ МИОНГ СУМ показаха отлична игра. Сега само им липсваше спокойствие. Най-силната от тях — Зо Сун Док, така заплете и завърза лентата в първия ден, че получи оценка 7.00! Но в последния ден на шампионата гимнастичките на КНДР постигнаха най-големия си успех и признание да се наредят сред най-силните — Зо Сун Док завоюва златния медал с въже, а Цой Мен Сим — сребърния, при това двете постигнаха и най-високата оценка на този уред — 9.50 т.

Известно отстъпление на позициите си направиха чехословашките и румънските състезателки. Вовашкова, Клингслова и Хрушкова очевидно бяха посветили повече внимание на участието си в ансамбловото съчетание, а без Вълку и Захария играта и класирането на младите Прета и Букацич бе задоволително.

Това бяха фигурите, които ще се помнят от шампионата в Хавана, застанали в първата редица на световната художествена гимнастика. А за наша радост деснофланговите в този строй са нашите златни момичета.

РАСИМИРА

вти републиканска шампионка на интервюсителя на бронзов медал в Копенхаген, сега се върна на със сребърен медал за бронзов за топка, с две места в многобоя и на това е безспорен успех за толкова силна световно първа такава ожесточена конкуренция.

НЕШКА

Копенхаген чуждите ни нарекоха българска ушка. При това оттам с един бронзов медал за не без уред, а вихрушка бечена заради въжето и във Варна стана световна шампионка. През тези две нешка имаше най-много от нашата елитна чешка Хавана отново трябва стъпи пред световната тата вече и пред други-

Заслужена радост за Златка Пърлева, която дебютира с ансамбловото съчетание на световно първенство и участничката в трите първенства Верка Маринова.

В РОТЕРДАМ

Следващото световно първенство по художествена гимнастика — шестото, ще се състои в 1973 година в холандската столица Ротердам. Там ще видим задължително съчетание с две бухалки, лентата — волно със задължителни елементи, и топка и обръч — волни. Ансамбловото съчетание ще бъде с въже.

ИГОР ТЕР-ОВАНЕСЯН

Едва ли има смисъл да го представяме: трикратен европейски шампион, рекордьор на континента, призвор от олимпийските игри в скока на дължина, многократен победител в редица други състезания, в които е участвувал през дългогодишната си спортна кариера. Освен всичко друго Игор Тер-Ованесян е и чудесен събеседник, от когото могат да се научат интересни и полезни неща за любимия му спорт. Предлагаме ви част от един разговор на съветското списание „Физкультура и спорт“ с големия спортист, който неотдавна успешно защити дисертацията си за получаване на звание-то кандидат на педагогическите науки.

— КЛАСАТА НА НАЙ-ДОВРИТЕ СКАЧАЧИ НА ДЪЛЖИНА СЕ ОПРЕДЕЛЯ ОТ 8-МЕТРОВАТА ГРАНИЦА. ШОМ СИ Я ПРЕОДОЛЯЛ, ЗНАЧИ СИ СЪСТЕЗАТЕЛ ОТ СВЕТОВНА КЛАСА. НИМА ЧОВЕК Е КОНСТРУИРАН ТАКА, ЧЕ МОЖЕ ДА СКОЧИ САМО ТОЛКОВА? ЗАЩО 8, А НЕ 18 МЕТРА?

— По експериментален път спортистите са установили, че при скока на дължина човек прегравта апарат, програмиран да скочи някъде около 8-метровата граница. Такива са възможностите на нашето тяло. Но специалната тренировка може да измести напред тая граница. За 8 бъдеще са възможни скокове с дължина 9, дори 10 метра. Но никога човек няма да скочи 18 метра!

— За да постигна 8,35, трябваше да тренирам 10 години. Много експериментирах, лутах се, отново поемах по прекия път. Ако през 1956 г. знаех колкото сега, рекордът щеше да е друг. Но тия търсения не останаха безплодни. Вече ми е ясно как за късо време един талантлив спортист може да се научи да скача 8,50 метра!

— ВИЕ ТРЕНИРАТЕ ВЕЧЕ ЦЕЛИ 20 ГОДИНИ. НЕ ВИ ЛИ Е ОМРЪЗНАЛО ВСЕКИ ДЕН ПО НЯКОЛКО ЧАСА ДА ПРАВИТЕ ЕДНО И СЪЩО?

— Сигурно и вие бихте се учудили, ако ви попитат: не ви ли е омръзнало да пишете? Вашата работа ви доставя удоволствие, аз изпитвам радост по време на най-тежката тренировка. Това не е само мускулната радост, за която пише Семенов. Ако през тия 20 години бях правил едно и също, сигурно щеше да ми омръзне. Но истинската тренировка е творчески процес. А творчеството не омръзва. Когато виждам, че упражнението, което съм изпълнявал дълго време, вече не дава резултат, търся ново, към което мускулите още не са се адаптирали и реагират с подобряване на постижението. Може би това е една от причините, които ми позволяват години наред да поддържам определено равнище. Тъкмо това, а не постоянното увеличаване на тренировъчния обем,

като възможности са ограничени.

— КАК СЕ ОТНАСЯТЕ КЪМ СВОИТЕ СЪПЕРНИЦИ?

— С интерес и симпатия. Наистина познавам спортисти, за които съперникът е враг. Според мене това се дължи на уродливо отношение към спорта, ако не и изобщо към живота.

Добър приятел съм с Л. Борковски и Т. Лепук. Винаги с радост срещам Лин Дейвис и Ралф Бостон. Да си призная, когато са ме побеждавали, обземаха ме е злоба. Но минава време — и разбираш, че това е злоба към самия тебе, към собствения ти неуспех. Опитът ме е научил внимателно да изучавам ония, с които ми предстои да се боря. Затова, когато се срещам в дружеска обстановка с бъдещия си съперник, подсъзнателно фиксирам самочувствието и настроението му...

— КАК МИСЛИТЕ, БРУМЕЛ ШЕ СЕ СЪСТЕЗАВА ЛИ НА ОЛИМПИАДАТА?

— Сложен въпрос. Сега ние имаме петима отлични скачачи на височина — В. Габрилов, Ю. Тармак, Р. Ахметов, К. Шанка и С. Будаков. От тях Будаков има по-добри физически данни дори в сравнение с Брумел: пробява 100 метра за 10,5, приляква със 160-килограмова щанга. Той е спортист с изключителна воля. Още тая година цялата петорка трябва да скача 2,20—2,25 метра. А Брумел не е достигнал дори 2,12. Пет години не е тренирал, сполетя го извънредно тежка травма, на няколко пъти бе опериран. Обективно той няма шансове да отиде на олимпиадата. Но Брумел е изключителен спортист. Не съм срещал толкова целеустремен атлет като него. Поразителна е способността му да се концентрира за решаване на поставената задача. Неговите световни рекорди са чудо, а забързаността му в спорта — двойно чудо. Той умеє да удивлява света. През тая зима, когато делегацията на олимпийския организационен комитет дойде в Москва с официална покана за

олимпиадата през 1972 г., на Брумел бе връчен възпоменателен медал. Пожела му успехи и изрази надежда, че тоя малък позлатен медал ще му бъде хубав спомен за игрите в Мюнхен, където той за съжаление едва ли ще се състезава. Валерий се възмути: „Ще дойда и ще получа истински, златен...“

— ГОЛЕМИЯТ СПОРТИСТ В ПОВЕЧЕТО СЛУЧАИ Е НЕОБИКНОВЕНА ЛИЧНОСТ. ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСПЕХИТЕ МУ ПОМАГА ЦЯЛ КОМПЛЕКС ОТ ОПРЕДЕЛЕНИ МОРАЛНО-ВОЛЕВИ КАЧЕСТВА. НЕ СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ МНОЗИНА ИЗТЪКНАТИ СПОРТИСТИ ВИХА МОГЛИ ДА ПОСТИГНАТ СЪЩИТЕ ПЪЛНОЦЕННИ УСПЕХИ ВЪВ ВСЯКА ДРУГА ОБЛАСТ, АКО НЕ СЕ ЗАНИМАВАХА СЪС СПОРТ...

— Не мисля така. Първо, в никоя друга сфера значението на физическите качества не е толкова голямо, както в спорта. Така че значителна част от успеха се дължи тъкмо на тоя фактор. Второ, човек достига върховете на своите възможности само когато намери себе си в нещо, което е най-подходящо за него. В неговия случай това е фокусирането на своите възможности. Спортистът може да бъде надарен с феноменални моторни качества, да има „умни мускули“, но е твърде далече от Айнщайн. Освен това младежът навлиза в спорта с още неформален характер. Тренировките, състезанията, неуспехите и победите го формират като личност. Ако се заловеше не със спорт, а примерно с пеене, щеше да е съвсем друг човек. Но не бива да се изпуска предвид и обратната страна на спорта: за някои кръгът на интересите не излиза извън тренировките и състезанията. И не случайно спортът ги обединява душевно. Но тук е виновен не спортът, а отношението към него. На повечето от хората, с които имам работа, спортът е помогнал да постигнат големи

успехи в различни области, защото е изработил у тях настойчивост, воля, целеустременост, търпение, системност. Олимпийската шампионка Инеса Юнцезе е кандидатка на медицинските науки, призворът от миналогодичното първенство на страната в скока на дължина Герман Климов е киносценарист, един от авторите на филма „Спорт, спорт, спорт“. Има много такива примери.

— ВСЕКИ ИЛИ ПОЧТИ ВСЕКИ ЧОВЕК НА МЛАДИНИ Е МЕНТАЛ ДА СТАНЕ ИЗВЕСТЕН СПОРТИСТ. МНОЗИНА ОБАЧЕ СЕ БЛАЗНЯТ ПРЕДИ ВСИЧКО ОТ СЛАВАТА, ОТ ПЪТУВАНИЯТА И РЕДИЦА ДРУГИ ПРИЯТНИ НЕЩА. КАКИ ВИХА ВАШИТЕ СТИМУЛИ?

— Доколкото помня, не съм мечтал за лаври. Просто живея в района на института по физкул-

тура и затова се занимавах едновременно с всички спортове, а в 6-и дисциплини покрих майсторска норма. Благодарение на баща ми бивши рекордьор и шампион в страната, моето детство премина в спортна атмосфера. Отначало спортът е развлечение, изградено се превръща в сериозно увлечение, а след години — в страсть

Разбирам, че много момчета стигат до спорта, тласкани от честолюбие. И мисля, че тоя не е чак толкова лошо: в ранната си войничка винаги нос маршалски жезъл. Аз виждам спорта като средство за самоутвърждаване. По-лошо е когато в стимул се превърне мечтата за лек живот. У нас тежък лек живот не може да съществува. А „приятните неща“, за които говорите, твърде скоро губят своята привлекателност: дори уморяват. Аз се занимавам със спорт, защото не мога да си представя живота без него.

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

Целият свят с нетърпение очаква мача за световно първенство (април-май 1972 г.) между настоящия шампион Борис Спаски и претендента Роберт Фишер. В многолетната шахматна история това ще бъде 28-то официално състезание за най-високата титла.

От IV-V век на новата ера, когато се счита, че е създаден шахматът, до наши дни всяко време е имало своите най-силни шахматисти. Тези признати майстори в отделните страни отначало не са могли да имат чест контакт помежду си, възможност в преки двубои да определят най-силния в света. Първият международен турнир в Лондон 1851 г. излъчил като победител немския учител по математика Андерсен, когото мнозина считат като първия неофициален световен шампион. Но първият официален мач за световната титла се е състоял преди 85 години между Шайниц и Цукерторт, ученик на Андерсен. Дватамата са поизваля най-добри резултати във вече по-често провежданите международни турнири.

Дълго време световните шампиони са защитавали своето звание срещу претенденти, които са успявали да докажат в международните турнири с многократни успехи, че са достойни да оспорват титлата, и същевременно са успявали да осигурят голяма сума като ставка за

награден фонд. Едва от 1948 г. Международната шахматна федерация (ФИДЕ) — основана 1924 г. в Париж — взе под свое ръководство състезанията за световно първенство и определи точно техния срок и начина за подбор на претендента.

Ето световните шампиони и техните мачове, в които са забювали или защитавали титлата си.

ВИЛХЕЛМ ШАЙНИЦ 1886-1894 г.
1886 г. Шайниц-Цукерторт 12,5 : 7,5
1889 г. Шайниц-Чигорин 10,5 : 6,5
1890/91 г. Шайниц-Гунсберг 10,5 : 8,5
1892 г. Шайниц-Чигорин 10,5 : 8,5

ЕМАНУИЛ ЛАСКЕР 1894-1921 г.
1894 г. Ласкер-Шайниц 12 : 7
1896/97 г. Ласкер-Шайниц 12,5 : 4,5
1907 г. Ласкер-Маршал 11,5 : 3,5
1908 г. Ласкер-Тораш 10,5 : 5,5
1909 г. Ласкер-Яновски 8 : 2
1910 г. Ласкер-Шехтер 5 : 5
1910 г. Ласкер-Яновски 9,5 : 1,5

ХОСЕ-РАУЛ КАПАБЛАНКА 1921-1927
1921 г. Капабланка-Ласкер 9 : 5

АЛЕКСАНДЪР АЛЕХИН 1927-1935 г.
1927 г. Алехин-Капабланка 18,5 : 15,5
1929 г. Алехин-Боголюбов 15,5 : 9,5
1934 г. Алехин-Боголюбов 15,5 : 10,5

МАКС ЕВЕ 1935-1937 г.
1935 г. Еве-Алехин 15,5 : 14,5

АЛЕКСАНДЪР АЛЕХИН 1937-1946 г.
1937 г. Алехин-Еве 15,5 : 9,5

МИХАИЛ БОТВИНИК 1948-1957 г.
1948 г. мач турнир Ботвиник 14 т. (+ 10 - 2 = 8), Смилов 11 т, Керес и Решевски по, 10,5 т., Еве 4 т.
1951 г. Ботвиник-Бронщайн 12 : 12
1954 г. Ботвиник-Смилов 12 : 12

ВАСИЛИЙ СМИСЛОВ 1957-1958 г.
1957 г. Смилов-Ботвиник 12,5 : 9,5

МИХАИЛ БОТВИНИК 1958-1960 г.
1958 г. Ботвиник-Смилов 12,5 : 10,5

МИХАИЛ ТАЛ 1960-1961 г.
1960 г. Тал-Ботвиник 12,5 : 8,5

МИХАИЛ БОТВИНИК 1961-1963 г.
1961 г. Ботвиник-Тал 13 : 8

ТИГРАН ПЕТРОСЯН 1963-1969 г.
1963 г. Петросян-Ботвиник 12,5 : 9,5
1966 г. Петросян-Спаски 12,5 : 11,5

БОРИС СПАСКИ 1969- ? г.
1969 г. Спаски-Петросян 12,5 : 10,5

Интересно е да се отбележи, че мачът е бил винаги предпочитана форма за определяне на световния шампион, състезание, в което са изключени каквито и да е случайности и съмнения.

Само един световен шампион е изгубил титлата си, без да я защитава — Ал. Алехин — поради внезапната му смърт през 1946 г., когато е вече уговорен неговият мач с Ботвиник. Две години (1946-1948 г.) светът е без шампион и по решение на ФИДЕ се състоя единственият мач-турнир между петимата най-силни гросмайстори (определяният шести участник Файн се отказва), който завърши с триумф на Ботвиник и съветската шахматна школа.

Д-р Николай МИНЕВ
международен майстор

ПАНОРАМА

Забърнати презгодишният колоезъчен сезон. Последните три големи шосейни състезания – за големия награда на Лугано, за големия награда на нациите в Париж и за трофея Бараци в Италия – бяха спечелени по най-убедителен начин от испанеца Луис Оканя. Вероятно обаче трябва да отбележим, че в тях не участвуват „белгийското чудовище“ Едди Меркс – колоезъчникът, който вече няколко години само по изключение не е пръв, независимо от ранга на състезанието. Постоянството в победите на Меркс значително понижи интереса към големите стартове на професионалните колоезъци. Сега всички виждат в Оканя нещо като спасител на този спорт. Наистина, испанецът е един от малкото състезатели, които биха могли да „обуздат“ Меркс. Затова и любителите на колоезденето, и ония, които печелят пари от него, се надяват, че следващият сезон ще бъде „дуел на живот и смърт между Оканя и Меркс“.

Програмата на европейското първенство по лека атлетика през 1974 г. в Рим ще включва и бягане на 3000 метра за жени. Световна рекордьорка в тази дисциплина е англичанката Джоан Смит – 9.23,4 мин., а мъжкият световен рекорд на кенейца Кейно е 7.39,6 мин. Освен това от 1973 г. в турнир за Купата на Европа ще участвуват и многоборците. Всеки отбор може да представи по 4 десетобойци и 4 петобойци, като ще бъдат класирани по 3, от тях. Разширява се и програмата на европейското първенство за юноши (1973 г. в Дуйсбург) с дисциплината 5000 метра. По всяка вероятност ще бъдат повишени и межконтиненталните срещи Европа – Америка, последната от които бе през 1969 г. в Шутгарт. Американският лекоатлетически съюз е преодолел срещаните финансови затруднения и е дал съгласието си на Европейската федерация по лека атлетика за устрояване на нова среща през 1973 г.

Изправени пред урозата да не могат да изпратят пълни женски и мъжки отбори по гимнастика на олимпиадата в Мюнхен, англичаните взимат бързи мерки за укрепване на този спорт в страната си. Децата в най-ранна възраст (още на 7-8 години) ще бъдат привличани към гимнастически занимания посредством побощаваната специална значка, която ще бъде връчвана след покриването на определени норми. Специалистите са на мнение, че тази мярка ще увеличи интереса към гимнастиката сред учениците и поборът на състезатели за елитните отбори и националния състав ще става върху по-широка основа. Положителни резултати обаче могат да се очакват чак за олимпийските игри през 1980 г.

Световната рекордьорка на 400 метра Мерилин Нюфилд (51,0), която вече се състезава по лекоатлетическите писти от името на своята родина Ямайка, понастоящем продължава образованието си в Калифорния и тренира под ръководството на известния американски треньор В. Рийд. Твърде често Нюфилд се занимава в компания със световната рекордьорка на 100 и 200 метра Чи Ченг (11,0 и 22,4), която е съпруга на Рийд и отново е в подготовка след почти едногодишно отсъствие от пистите поради сериозни травми.

Етиопските лекоатлети са известни с успехите си в бяганята на дълги разстояния. Обикновено това се обяснява с благоприятното влияние на големата надморска височина, при която тренират. Самите етиопци обаче са на мнение, че успехите им в дългите бягания до голяма степен се дължат на тяхната „пая“ – храна, приготвена от просо, която се консумира редовно за заку-

Любански – централен нападател на „Гурник“ и националния отбор.

ВАРШАВА, специално за „СТАРТ“

„Мачът на годината“ за полския футбол бе квалификационният двубой за европейско първенство с ГФР във Варшава. През една от неговите 90 минути поляците повярваха, че всичко може да свърши добре: лявото крило Гадоха хитро използва грешка на противников защитник и прехвърли излизания напред вратар Майер. За жалост радостта трая твърде кратко. Преди да се изнижат следващите 60 секунди, западногерманският отбор изравни, за да спечели в крайна сметка с 3:1.

Интересното бе, че след тази първа (и единствена) загуба през този сезон отборът получи добра оценка за играта си. Дори по-добре, отколкото след постигнатите дотогава успешни резултати в европейското първенство и олимпийските квалификации. И наистина „бяло-червената“ единадесеторка не игра лошо. Погрешно е обаче да се мисли, че всички линии и звена се представиха на най-високо равнище. Напротив. Наред с хубавите отзиви отправени бяха упреци по адрес на отбраната, която твърде лесно отстъпваше пред нападателите на ГФР. „Стоперът“ Йежи Горгон не изпълни задачата, която му бе поставена преди мача – не покриваше ефикасно знаменития Герд Мюлер и той отбеляза два гола. Треньорът Казимеж Гурски отново трябваше да търси кандидати за отбора.

Да, още не са се сбъднали надеждите на приятелите на футбола в Полша, че ще бъде изграден силен национален отбор. Когато поради заболяване или контузии отсъствуваха основни единици като вратаря Гомола и халфовете Дейна и Блаут, не се намериха равностойни заместници. За да се укрепят центърът на отбраната, отново бяха потърсени услугите на дългогодишния национален състезател Станислав Ошазло от „Гурник“, макар че вече окончателно се бяха откъсали от него. Както виждате, кадровите затруднения около националния отбор са големи, а ня-

С НЯКОЛКО ДУМИ

Съгласно едно ново решение на Английската футболна федерация, 8 минути преди започването на всеки мач отборите ще бъдат поощавани в съблекалните от помощниците на главния съдия, които трябва да проверят бутоните на обувките им. Страничните съдии са длъжни да останат с отборите до излизането им на терена. Този пункт от решението предизвика буря от негодуване сред треньорите, тъй като последните минути преди мача обикновено се използват за укрепване духа на състезателите. Англичаните се чувствуват направо засегнати: „Нима някой допуска, че междувременно можем да подемем сложните бутони?“

Деведнаесетгодишната уругвайка Клаудина Видал е първата жена в света, регистрирана в състава на мъжки футболен отбор. Тя смята да играе като нападателка в малко известния уругвайски клуб „Америка“ от градчето Паусанд. Отначало ръководството на местната районна футболна лига се объркало и поискало консултация с футболната федерация на страната. Върховният футболен орган в Уругвай отговорил, че в устава му няма пункт, който да определя, че отборът трябва да се състои само от мъже... Но решението на клубното ръководство да включи красавицата Клаудина в състава било посрещнато „на нож“ от... съдиите. Повечето от тях заявили, че ще бойкотираят мачовете с участие на „смесени“ отбори.

ФУТБОЛЪТ В БЛИЗКИ И ДАЛЕЧНИ СТРАНИ

К. ГУРСКИ: АКО ВСИЧКИ СА ЗДРАВИ И ВЪВ ФОРМА...

ма нищо по-лошо за футболния отбор от липсата на стабилизирани състав, защото това пречи на обиграването.

Тъкмо такива бяха грижите и на треньора Гурски, когато отидох да го интервюирам специално за българския седмичник „Старт“.

– При сегашното развитие на нещата задача номер 1 за нас е олимпиадата – започна Гурски. – Мисля, че борбата за участие във финалния турнир ще се води между Полша и България. Още отсега трябва да подсиля отбора, да помисля за по-солидната му подготовка преди срещите с българите напролет. Проблем за мене е вторият централен защитник – кой ще е партньорът на Горгон в средата на отбраната? Дали Виробек от „Рух“ или Остафински от „Стал“? Може би ще гласувам по-голямо доверие на Остафински... Възлюбва ме и въпросът за вратарския пост. Навярно ще потърся промени и в нападателната линия – покрай Любански и

Гадоха може би ще намери място и Гжегож Лато от „Стал“ (Мелец)...

– Разчитате ли на олимпийски визи?
– Искаме да стигнем до Мюнхен, но знаем, че не е лесно: на пътя ни са представителите на България. Познавам българския отбор. Той винаги е бил труден противник за нас. Да не забравяме, че не ние а българите играха на световното първенство в Мексико. Имам представа за големата популярност на футбола в България и за класата на противника. Затова мога да се надявам на успех само ако имам възможност да съставя идеален отбор и ако в дните на мачовете всички наши най-добри футболисти са в отлично физическо и психическо състояние.

Стефан ГЖЕГОРЧИК

Снимки: Еугениуш ВАРМИНСКИ

Треньорът Казимеж Гурски и полузащитникът Дейна по време на занимания.

„БК Копенхаген“ и датският национален отбор Едвал Нилсен е 138-ият играч, който напуска своята страна, за да стане професионалист в чуждестранен клуб (в случая става дума за швейцарския „Винтертур“). Нилсен се раздели с датската публика по време на неотдавнашната квалификационна среща от олимпийския турнир Дания – Румъния 2:1, в която отбеляза двата гола за своя отбор.

Тридесет и двата мача от 1/16-финалния кръг на турнира за купата на европейските шампиони са наблюдавани общо от 876 000 зрители – средно по 27 000 на мач. Интересът към 1/8-финалите е значително по-голям – средното посещение отскача до 39 000 зрители. В турнира на носители на купи средното посещение в първия кръг е 20 000, а във втория – 22 000 зрители. Що се отнася до приходите на отделните клубове, разликата е от небето до земята. Например миланският „Интер“ спечели от продажбата на билети и от телевизионното предаване на мача си с „Борусия“ (Мюнхен-загуба) близо 300 хиляди долара, докато североирландският шампион „Линфилд“, отстранен още в първия кръг от белгийския „Стандарт“, трябваше да компенсира дефицит от около 1000 долара поради големите разходи за пътуването до Лиеж и малкия брой посетители на мача в Белфаст.

Още един футболен специалист – секретарят на Английската федерация Алан Хардгейкър – се обявява официално за увеличаване размерите на футболната брата. „Ако не може да се намери друг начин за увеличаване на резултатността – казва той, – хората, които отговарят за футбола и неговото развитие, трябва да помислят сериозно за решаване на този въпрос, па макар и посредством „разширяване“ на вратата, чиито

своя ентусиазъм на изречение от националния отбор, може да видиш на всекиго от тях Воалта за победа, която те почти бяха загубили“ – заяви секретарят на Унгарската футболна федерация Янош Бьоржеб, след като унгарците вече са несъмнени финалисти в турнира за европейско първенство. И продължава: „Илюски поставя високи изисквания при тренировките и държи твърдо за изпълнение на наредената програма.“

За „шега на месеца“ английските спортни журналисти сочат курьозната грешка с гостуването на „Уудвърхемптън“ за мача му от турнира за Купата на УЕФА с португалския отбор „Академика“ (Коимбра). Служител от английската въздухоплавателна компания „ВЕА“ съобщил на клубния администратор, че Коимбра е град в Испания и затова всички замонаващи трябва винаги да бъдат ваксинирани срещу холера, тъй като в тази страна били открити няколко случая на заболяване от тази болест. Никой не протестирал, изречени и ръководителите винаги били ваксинирани и отлетели за Коимбра. След казането обаче администраторът и част от останалите членове на групата с изненада констатирали, че се намират не в Испания, а в Португалия...

Едва ли има друга страна в света, която след Втората световна война да е „изгнела“ повече футболисти в чужбина, отколкото малката Да-

МОСКВА, специално за СТАРТ

Вече няколко години в басейна при Централния стадион „В. И. Ленин“ в Лужники, в московския басейн „Чайка“, в басейна „Москва“ и в някои други столични басейни работят групи по лечебно плуване. Среднах се с един от инициаторите на тази форма за лечение И. С. Нейфелд, който завършва кандидатската си дисертация върху проблемите на водната лечебна физкултура.

— КОГА ЗА ПРЪВ ПЪТ ФИЗИЧЕСКИТЕ УПРАЖНЕНИЯ ВЪВ ВОДА СА БИЛИ ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ЛЕЧЕБНИ ЦЕЛИ?

— Още в дълбока древност лекарите са виждали рационалното зърно в заниманията с плуване, гимнастика и различни игри във водата. В древна Гърция например е имало специални басейни занарода, където хората не само са се състезавали в плуване, но и просто са се наслаждавали от къпането. Мнозина гръцки учени от древността са виждали във водата източник на възношение. Те са прекарвали цели часове в басейните и по време на къпането са ги споделяли различни научни идеи. Затова просто са боготворели водата. Много бани с плавателни басейни

е имало и в Рим. Истински шедевър на изкуството са баните на император Валерий Аврелий Диоклециан, изградени през IV век от нашата ера. Дори днес тия бани поразяват с великолепието и размерите си — налице сеганяме 100-метрови басейни, при това облицовани с мрамор. Но работата не е само в огромните басейни и множеството къпални, а в комбинираното използване на водата и движенията за лечебни цели. Умелото съчетаване на движенията във вода с лечебната гимнастика на суша е едно от изпитаните средства, пуснали дълбоки корени в народната медицина на много страни. А научната разработка на тия въпроси започва през втората половина на миналото столетие. През последните години интересът към този проблем значително се повиши поради използването на физическите упражнения във вода като лечебно-профилактично средство.

— МОЖЕ ЛИ ДА СЕ КАЖЕ, ЧЕ КЪПАНЕТО В БАСЕЙНИ И КЪПАНЕТО В ОБИКНОВЕНА ВАНА ИМАТ ЕДНАКВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ?

— От гледище на физиологическото влияние върху организма къпането в басейн е преди всичко водна процедура, която оказва въздействие, характерно за водната среда. Ала има редица особености, които правят тия две процедури съвсем различни. Къпането в басейн винаги се придружава от мускулна дейност, което

внася своеобразие в реакцията на нервната кръвоносната система и преди всичко на кожата. За успокояване на нервната система положително влияние оказва последователното редуване на водна и въздушна среда, както и ултравиолетовото лъчение от изкуствени източници на светлина, което прониква до голяма дълбочина. Съществено значение има и различното хидростатично налягане. В басейните налягането върху гръдния кош достига 100 грама на квадратен сантиметър, а във ваните е много по-малко. Значи, къпането в басейн подобрява кръвообращението, създава по-благоприятни условия за сърдечната дейност. Архимед е установил, че във водата човек губи около девет десети от телото си. А това позволява с активна лечебна физкултура в басейна да се занимават и болните, чиято мускулна сила е недостатъчна за активни движения във въздушна среда. Топлата вода дава възможност с гимнастика да се занимават и такива болни, за които на въздух това е невъзможно поради изпитвана силна болка или мускулни спазми.

— КАКВИ БОЛЕСТИ СЕ ЛЕКУВАТ ПО ТОЗИ НАЧИН?

— Преди всичко трябва да отбележа, че от спортните басейни водната лечебна физкултура вече се пренесе и в клиниките. Малки басейни се появили в института „Склифасовски“, в Централния институт по травматология и ортопедия и на други места. Значи, методът си е спечелил признание. Водната лечебна физкултура намери широко приложение в травматологията, при нервни заболявания, болести на сърдечно-съдовата система, нарушена обмяна на веществата, както и при някои хронически заболявания на дихателните и храносмилателните органи. Методът се прилага особено широко при различни травми и изкривявания на гръбначния стълб. Лечебната гимнастика във вода помага при лекуване на фрактури, особено в съчетание с подводен масаж, при хронически заболявания на опорно-двигателните органи — реформирани артрити, спондилози, дискозени нарушения на функциите на гръбначния стълб. Добри резултати са получени при отстраняване на деформации в скелета и за подобряване на стойката.

— А КАКВА НАСОКА ИМАТ ВАШИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ?

— През 1959 г. в плувния басейн при Централния стадион „В. И. Ленин“ с мое участие за пръв път бяха организирани групи за деца с изменения в стойката и със сколиози. Разработихме няколко методики, които бяха изпробвани в басейна. Между другото установихме, че най-подходящ плува стил е брусът, при който движенията на плувца са строго координирани с движението на гръдния кош. Мисля, че не е нужно да разказвам подробно за нашите занимания, тъй като това е тема за специализирано издание и едва ли ще заинтересува мнозина. Ще отбележа само, че работата в басейна водеше до успех, когато бе съчетана с тренировка в зала — там децата изпълняваха общоразвиващи, коригиращи и имитационни упражнения. По време на

заниманията се спазваше рационален режим, при което се държеше сметка за индивидуалните особености на детето изпълняваните в къщи коригиращи упражнения и назначавания при нужда масаж. Забележими подобрения настъпваха след 9-месечна системна работа. Искан да подчертая още веднъж, че не може да се разчита на успех, когато в къщи детето не изпълнява коригиращи упражнения и не спазва рационален режим. Водната лечебна гимнастика има голямо бъдеще, но трябва да се забравя, че резултатите за висят от умелото и съчетаване на лечебна физкултура в зала. Използването на някои други плувни стилове — например кроул — може да доведе до влошаване на заболяването поради асиметричните натоварвания.

Аз съм за умелото съчетаване на лечебните средства. Никое заболяване не може да се излекува само с едно лекарство. Лечебното плуване дава плодове само когато се използва успоредно с други видове лечебна физкултура. Акцентът обаче трябва да е върху плуването. Преди всичко защото плуването е едно твърдо емоционално и увлекателно занимание. Заболялите деца отиват съвсем неохотно в поликлиниката или в болницата, дори ако им е предписана лечебна физкултура. Наистина неприятно е да си чувствуваш болни! Друго нещо е да отидеш на тренировка в басейна заедно със здравите, силните и ловките. Неволяно твое то настроение се подобрява, с желание изпълняваш всичко, каквото ти възлага инструкторът-методист.

Впрочем често при нас попадат деца които дълго време са били особено от часовете по физкултура. Занимавайки си с лечебно плуване, тия слаби деца не само подобряват стойката си, но и почти всички покриват нормата за първи юношески разрез. След 9-месечния курс на лечение мнозина се прехвърлят в спортните секции. Ето един характерен пример

Седмгодишната Таня Слугина добде при мене със сколиоза втора степен. На 14 годишна възраст тя покри нормата за кандидат-майстор на спорта и сега резултатите ѝ продължават да се подобряват. Мога да посоча много такива примери. Но искам да ви уверя, че изобщо не се стремим нашите ученици да станат майстори на спорта. Най-важното за нас е да бъдат здрави и силни. Сега в нашият групи се занимават над 500 души и върват ме, че ще положим на всички.

Григорий ЕФИМОВ

СИЛА ОТ ... ХЛАДИЛНИКА

Д-р Бьорн Екблом в своята лаборатория.

Неотдавна в нашата рубрика „Панорама“ поместихме кратко съобщение за едно ново откритие на шведския учен Бьорн Екблом, специалист по физиология в Стокхолмския Институт по физкултура и спорт. Изследвайки проявите на умората в човешкия организъм, бившият елитен шведски бегач на дълги разстояния Екблом изхожда от предпоставката, че източеността на умора не бива да се търси нито в мускулите, нито в психическото състояние на спортиста, а в пряка зависимост от състоянието на кръвта — по-точно от способността ѝ да абсорбира кислород.

Посредством специална тренировъчна програма д-р Екблом довежда спортистите, с които експериментира, в отлична спортна форма. Когато атлетите достигнат кулминацията на възможните за тях резултати, Екблом изтегля около една пета част от кръвта им и я консервира в хладилник. Спортистите те продължават да тренират и възстановяват изтеглената кръв. Впоследствие при настъпване на умора или понижаване на спортната форма у същите атлети Екблом изтегля от тях съответното количество „уморена“ кръв и на ведно място върскава преварително изтеглената и консервирана „високопотенциална“ кръв. По такъв начин спортистите повишават отново функционалните си възможности, отново стават годни да покажат рекордните си резултати. Според Екблом с помощта на неговия метод е възможно спортистите да бъдат довеждани в отлична форма по всяко време — в определен

ден и дори час, като „скокът“ в постиженията им е от степенята на 20-25 процента, но продължава само 2-3 дни.

Чуите сега как самият д-р Екблом коментира своето откритие:

„Според олимпийския правилник това е забранено, но използването на метода не може да се докаже чрез сега съществуващите проби... Нищо чудно, ако същото средство е било използвано още по време на олимпийските игри в Мексико. Трябва да се очаква, че в бъдеще подобни манипулации ще се прилагат в по-голям мащаб. Предимството на моя своеобразен допинг пред обикновения — поглъщане на химически препарати — е в това, че той не е вреден за здравето. Такива са поне данните при настоящото равнище на изследванията. Лошото е другде — че става дума за съмнително средство, което изопачава истинското съотношение на силите. Научният прогрес почти неизбежно поражда неприятни явления, които го съпътствуват. Трябва ли обаче поради това да се премълчават научните факти? Аз съм изследовател. За значението на моето откритие и приложението му в спортната практика трябва да се грижат други. Въпреки това смятам, че спортистите трябва да се стремат към повишена дееспособност по естествен път, вместо да прибегват до манипулации от подобен характер. При това положение има вероятност проблемът за допинга да се реши частично сам по себе си. Остава етичната страна на въпроса — спортменството, съцината на благородното спортно съревнувание.“

СКИОРСКИ ОБУВКИ ПО МЯРКА

Мечтата на всеки скиор е да притежава удобни, топли и превъзходно свързващи крака със ската обувки. Производителите на спортни артикули хвърлят много усилия в тази насока. Все по-импозантни на глед, но за съжаление и по-скъпи, стават скиорските обувки. Преди 3-4 години на пазара бяха лансирани и изготвени изцяло от пластмаса, устойчиви на деформация и особено красиви благодарение на възможните цветосъчетания скиорски обувки. Те се оказаха идеални за елитните скиори, превъзходни за спускане, но неподходящи за обикновения потребител. Въпреки меките подложки те са много твърди и често по-тежки от кожените. Поради пълната си непроницаемост само след около 2 часа краката на обикновения скиор потъват в пот, а впоследствие мръзнат.

Изход от това положение е намерен. Прилагайки един малък трик: запенване на вътрешната част — скиорската обувка става мекa и удобна като домашен пантоф.

Как става запенването? Процедурата се извършва в магазина. Обут в специални чорапи, пъхнал крак в мечтаната обувка, купувачът стъпва в нещо, наподобяващо ски и ски-биндунги. Продавачът прикрепва към вентила на вътрешната обувка маркучка, подаващ течното запенващо се вещество под налягане, и след 15 минути пенопластът се ствържава и обувката е готова по мярка. Трябва да се спазва обаче едно важно условие. След сигнала „Не мърдай“ краката трябва да се държат напълно неподвижно. Тези обувки прилагат идеално, независимо от евентуалните деформации на крака или дебелината на чорапа. Порьозната вътрешна обувка предпазва от студ и изпотяване, а след време може и да бъде подменена с нова.

ЕВРОПЕЙСКИТЕ КЛУБНИ БАСКЕТБОЛНИ ТУРНИРИ СТАРТИРАМЕ ОТ ОСМИНАФИНАЛИТЕ

Дойде ред и на европейските клубни баскетболни турнири, дойде ред и на нашето участие в тях. Защото докато по-голяма част от отборите започнаха борбата преди месец, то по волята на жребия или по други причини българските представители ще потеглят от осминафиналите. А един от тях /пловдивският „Марица“/ – и още по-късно. Но така или иначе, големият спорт е на 2 декември...

„Академик“ /СФ/ ще гостува в четвъртък на „Левис фламिंगос“ в Амстердам за първата 1/8-финална среща от турнира за купата на европейските шампиони. Съдии на този мач ще бъдат Хилке/Фр/ и Яржебински/Пол/а комисар на ФИБА – Балюз/Бел/. И холандският шампион достига до този етап на турнира без игра, така че възможността за оценка на моментното му състояние е минимална. Все пак добре е да се има предвид, че в състава му участвуват 8 национални състезатели, както и двама американци – Тирон Меруенс и Уилям Море. В същност американците в „Левис фламिंगос“ са четирима, като прибавим и натурализираните в Холандия бивши граждани на САЩ Валтер Омбре и Хари Кип. Ето и пълния състав на „фламिंगосите“: 4 – Ван Ставерен, 5 – Омбре, 6 – Франке, 7 – Море, 8 – Сметс, 9 – Меруенс, 10 – Фролик, 11 – Акербоом, 12 – Кип, 13 – Калес, 14 – Шапер, 15 – Шройр.

„Академик“ ще домакинствува на реванша на 11 декември в софийската зала „Сливница“, където ще съдийствуват Лалос /Гър/ и Хикмет /Тур/, с комисар Доскуча /Чех/.

Докато АЕК/Атина/ преодоляваше на 1/16-финалите в турнира за купата на носителите на национални купи „Бешик-

1. „ЛЕВИС ФЛАМИНГОС“ СРЕЩУ „АКАДЕМИК“ (СФ) – СОСЕМ НАЦИОНАЛИ И ДВАМА... АМЕРИКАНИЦИ
2. АЕК СРЕЩУ „ЛЕВСКИ-СПАРТАК“ – С ГИГАНТА ТРОИЗОС (ФФ) И СЪС САМОЧУВСТВИЕ НА БИВИШ НОСИТЕЛ НА КУПАТА НА КУПТЕ
3. „ЛОКОМОТИВ“ (СФ) СРЕЩУ „ВИДЕОТОН“ – ЕДИН НОВ ОТБОР В ЕДИН НОВ ЕВРОПЕЙСКИ ТУРНИР

таш /Тур/ с 67:66 в Истанбул и 72:45 в Атина, съперникът на „Левски-Спартак“, Гета спортив /Дамаск/ се отказва без бой от турнира и така на 2 декември в София ще видим един срещу друг „Левски-Спартак“ и АЕК. Съдии са Касати-ков/СССР/ и Винце /Унг/, комисар на ФИБА – Минч /Юг/. Гръцките баскетболисти са наши стари и добри познати, оптимистични са и сведенията, които ни изпрати редакторът в атинския спортен вестник „Атлетика ехо“ Т. Голфинопулос за последните им прояви. Треньорът Паскалидис разчита на Троинос /30 г., 216 см, 114 мача в нац. тим/, Христофору /25, 190, 25, играещ пом. треньор/, Зупас /27, 178, 51/, Контос /25, 185, -/, Нигротис /24, 194, -/, Василиадис /28, 196, 15/, Ларензакис /27, 187, 50/, Тоскуноглу /23, 175, -/, Вафопулос /21, 186, -/, Дианас /24, 184, -/, Несиадис /23, 191, -/. Вогранидис /21, 185, -/. В общи линии самочувствието на АЕК се гради върху височината на капитана Троинос и върху... добрите спомени от този турнир, който отборът спечели в неговото второ издание през 1968 г. Реваншът е на 9. XII в Атина, където ще реферират Зори /ГФР/ и Пистинер /Израел/ под наблюдението на Преску /Рум/.

На „Локомотив“ /СФ/ предстои експедиция до унгарския окръжен град Сегешехервар, където на 2.XII. ще играе с отбора на 13-хилядния завод за радиоапарати телевизори и печателна техника „Видеотон“ в 1/8-финална среща от първия турнир за купата на купите за жени. Съдии ще бъдат Брумен /Юг/ и Прохазка /Чех/. А след една седмица в София е реваншът, на който ще свирят Негулеску /Рум/ и Тимучин /Тур/. И така – стартират от осминафиналите. А финалът? Дано бъде по-близо до купите...

ОСНОВАНИЯ ЗА ОПТИМИЗЪМ

Ако е вярно, че мачът е най-добрата проба за следващия мач, то можем да считаме, че нашите представители в европейските клубни баскетболни турнири ще посрещнат солид подготвени стартови данни на между родните изпитания. Шампионатите на спорта за мъже и жени са в разгара си, а последната седмица бе особено напрегната – в нея се игра по два кръга и се почувствуваха особености на цикъла четвъртък – неделя – четвъртък който се налага и от участието в борбата европейските купи.

Шампионатът „Академик“ (СФ) с две поред победи (след две поредни загуби) поразително е ха си, а занаятчийски сигурно ще се почувствува уеллата ръка на В. Темков, който от няколко застана на треньорския пулт на студентите. Така че от най-добрите ни баскетболисти можем да очакваме възходяща форма в пълни моменти. „Левски-Спартак“ е лидер в шампионата, при това след победи над най-сериозните си конкуренти, и това изглежда добър аргумент за състоянието им. Но „синьо-белите“ то че ли трудно се мобилизират, когато трябва да играят „за разлика“, а срещу АЕК в София ще им трябва тъкмо тя. Защото в мраморния олимпийски стадион в Атина АЕК не прощава никому и небедно е заличаване чуждата преднина от 25, дори 30 точки. Във ходят път в шампионата изминаха баскетболистите на „Локомотив“ /СФ/ един по същество нов отбор, който търси и в че намира себе си.

Така че не липсват основания за оптимизъм. Остава в решаващите срещи състезателите да ги потвърдят както се полага!

Петър ХАДЖИЙСК

БЕЛЕЖКА НА ДЕЖУРНИЯ РЕДАКТОР

– Залата е препълнена, наредено ми е да не пускам никого! – ни посрещна портнерът на стадион „Народна армия“ още на външната врата. И трябваше да го убеждаваме с колегите, че тъкмо защото в залата няма място за зрители, е джак по-нужно журналистите да присъствуват на един от решителните срещи от баскетболния шампионат. Разбира се, това в нито един случай не значи, че мачовете трябва да се играят едва ли не на закрити врати...

Но ако за публиката неудобствата са само неприятни, за отборите са направо неблагоприятни, а за майсторството им – дори фатални. Защото каква реализация на наученото може да има върху подготвения под, подизкривените рингове и твърдите табло? И може ли по този начин да се вонят върховете (каквато е нашата амбиция)? Не е ли парадоксално, че след като повече от 15 г. зала „Сливница“ криво-ляво служише на софийския баскетбол (и уж все временно), сега е прекъснат и достъпът до нея – за да се отиде на още по-неподходящо място?

Ясно е, че след като отговори се разбра, че зала „Универсиада“ трябва да задоволи много други нужди в София не могат да се осигурят нормални условия за баскетболни срещи от висок (и най-висок) ранг. А в същото време на много места в провинцията залите едва ли не пустеят. И може би там трябва да се потърси временен изход от сегашното положение – каквото да струва на федерацията и на дружествата. Защото в противен случай ще загубим (и губим!) българския баскетбол!

Впрочем същото важи и за волейбола...

Отдавна не бяхме гледали толкова „булганичен“ женски турнир по волейбол. Софийските отбори и „Перник“ изиграха първите срещи помежду си от новото републиканско първенство в такъв остър и драматичен стил, че сриваха още от старта всякакви прегради на недоверие между стартели и спортисти. Нито един отбор нито една вечер не излезе в зала „Сливница“ с чувството, че е „жертва“. За триседмичните срещи, които доскоро вървяха като групна епидемия, тук вхождат беще забранен!

Но не само дългите волейболни вечери повишиха самочувствието. Развълнува ни и този разцвет и многообразие на волейболни таланти, които оформят новия лик на всички ведущи отбори. Една стремителна млада генерация започва своето творческо съзряване. И този преломен момент не идва след някакви болезнени сътресения, а е резултат на естествен подбор, на разумно съчетание между млади и рутинирани състезателки. Перник – този безспорен избор на спортни таланти – сега ни показва порасналото майсторство на младата Цветана Божуриня с нейната почти неотразима ударна мощ. В ЦСКА „Септ. знаме“ наред с Мария Минева играе едно самопожертвователно младо поколение. Но сякаш с най-ярки перспективи са младите локомотивки – един отбор от проседели доста по развритите скамейки състезателки, които се раждат за нов състезателен живот. Широкият изроби диапазон на Петкова, качествата на Панчовска, Серафимова, Кирилова, Благоева и други показват един силен в бъдеще отбор.

Висок дух – ето прекия път към победата. Срещу „Левски-Спартак“ студентките (както

НИКОЙ НЕ СЕ СЧИТАШЕ ОБРЕЧЕН

Славистките и сега импонираха с мощ и обизраност и бяха на прага на победата в мача срещу студентките. Но имаха нещастие да изпитат срещу себе си възражките се сили на младите майки от „Академик“ (петте състезателки, които отсъствуваха миналата година по майчинство, са отново в редовете на отбора) и особено на Рени Неделчева, която в своя познат стил на разумно рискована игра спечели много битки при мрежата. „Академик“ с голямата си разпределителка Павла Стоименова, с Марашлечева (в залата се шегуваха, че е в по-добра форма от сърпурата си), с почти моментално „аклиматизиралата“ се в отбора Елена Ко-

цева, с Валентина Стефанова, Дора Миланов с Божидарка Цветкова, чието себепризнание импулсира съотборничките ѝ в решителни минути при новата „традиционна“ победа на „Левски-Спартак“, сякаш се очерта като фаворит. Но после неочаквано загуби от „Перник“ начело отново си остана монолитният, оп лично споен и обизран отбор на републикански ни шампион, където самотният талант в Мария Петкова и майсторството на останалите отново бе на висота.

Климент ВЕЛИЧКО

Миццо не се дава без кръв

РАЗКАЗ ОТ РАЙКО ПЕТРОВ

ИЛЮСТРАЦИЯ ИВ. КОЖУХАРОВ

... те са народ, когото преди
битката с тебе не се е случ-
вало да срещне противник,
който да му усмива. . .
Енодий

Ханът на българите възвърна воините си за нова атака. Конската опашка се развля над главата на широкоплещестия богатур и отбеляза пътя на поредния набег на конницата. Остготите се огънаха, но техните войски бяха толкова много, че устремът на връхлетялата вълна от хора и коне наскоро загасна.

Когато остготите получиха пребес в боя, неочаквано вождът им Теодорих спря преследването. На недоболните си военачалници той каза:

— Опитите ни да си върнем пленниците от българите не успяха. Такива силни и храбри войници не сме срещали никъде по пътя си от Панония до Константинопол. Хиляди трупове паднаха от конете, но пленени българци няма. Ранените разкъсват със зъби вените и си смучат кръвта, за да избягат позора на пленничеството. Предлагам да водим преговори. Ако не сторим това веднага, българите ще погубят пленниците. При тях достойнството и силата се мерят с отсечените глави и кръвта на враговете. Преговорите да води Аталарих с двамата придружвачи.

Ханът на българите беше събрал пленените вождове на съвет, когато един олгуатаркан му съобщи за посланичеството на Теодорих. Той преправи замислената маска на лицето си и нареди да доведат веднага остготите.

Посланиците поздравиха с приветствие думи и поклон хана и боилите. Аталарих пристъпи напред и като похлесе на хана огромн щит, обкован изкусно със злато, заговори:

— Велики хане. Най-великият и най-силният владетел на земята Теодорих Амата поздравява за голямата храброст и ти принася в дар своя златен щит. За готите, велики хане, този щит е символ на мъжество и победа. Който загуби щита си в боя, е обречен на позор. Наградам се, че разбираш високата цена на подаръка на Теодорих. Нашият вожд желае да сложи край на кръвопролитването и да сключим мир.

Ханът изслуша внимателно Аталарих, огледа го и му отговори с привидно спокойствие.

— Българският хан и неговите богатури не са свикнали да приемат условия, а да ги налагат, когато сами пожелаят това.

— Велики хане, ти си най-силният съюзник, който император Зенон е намерил досега. Нашата война е безсмислена. Константинопол няма да ти даде обещаните награди, а по тези разорани земи няма нищо да намерите. Те са отравни изгорени и ограбени от нас. Излишно е да се бием само за доказателство на силата си. Ето защо Теодорих Амата ти предлага да напуснеш тези земи.

— Това ще направя, когато сам реша — каза твърдо ханът.

Аталарих замълча, поколеба се, но като прецени, че е по-силен, премина в настъпление.

— Вашите войници намаляха, велики хане. Утре конниците на Теодорих ще бъдат в твоя лагер. Защо въждаш на смърт воините си?

— Кажу на твоя вожд, че българите не се плашат от смъртта — отвърна ханът. — Тангра ще подкрепи силите ни. Досега не ни е побеждавал никой народ. Не може да направи това и Теодорих. Ако е съдено утре готските коне да преминат през нашия лагер, тук ще има само трупове, а загиналите не могат да бъдат победени.

Готският дипломат беше водил преговори с много вождове, но мъдростта и твърдостта на българския хан го удивляваха. Той говореше за смъртта така спокойно, сякаш нямаше нищо по-естествено от това. Трябваше да се премине към втория пункт на преговорите. Аталарих артистично промени гласа си:

— Преди да се върна обратно, велики хане, аз искам да отпраща към теб една гореща молба. Върнете ни пленниците живи и здрави. Ще ви се отплатим за това богато.

— Сурови са законите на Тангра, посланико. Българинът не може да бъде роб и не води със себе си роби. Но тъй като между пленниците има жени и деца, аз искам да чуя съвета на боилите.

Пръв се изказа Ичирей. Той присви очи и заговори тихо:

— Ювиги хане, нека върнем жените и децата на готите, а войниците нека да ос-

Ханът, който обичаше състезанията по борба и на младини изпитваше често силите си, почти без да мисли, даде съгласието си.

— Шом ще бъде с борба, тогава може. . .
— Борба без кръв — учудено продума Охсун, но като видя, че другите бяха съгласни с предложението, замълкна.

Ханът нареди да назоват посланиците и се оттегли на почивка. Готите се нахвърлиха лакомо на конската пастърма и просеника. Аталарих също пиеше сиржу и кумис, но като добър посланик имаше мярка и броеше чашите си. Докато другите пиеха, той разглеждаше страшните схватки между някакви зверове, изобразени на златния съд. Красиви растения и цветя като лавров венец обграждаха борбата. Животните бяха направени като истински. Такива съдове Аталарих беше виждал само в ромейските градове. Затова той попита придружаващия войник:

— Откъде е плячкосано това?
— Откъде е златото, не зная, но майсторът му е нашенец. На тази темсия и чашите е разказана една стара приказка.

Аталарих се изненада от отговора, но не издаде чувствата си. Не му се вярваше,

те и добри духове и когато дуболят на моните стана най-люто, той се сети своя дял и побърза да се върне в стана си. Прег аула на българите дойдоха само няколко готски отряда. Гордо пред тях стоеше вождът им Теодорих Амата. Той ги ше прочути със силата си и сега иска сам да извоюва свободата на пленниците. След култовите заклинания българите определиха за борбата богатура Охсун.

Дватамата ездачи застанаха един срещу друг. Конете се впуснаха в луд бяг, но последния момент Охсун се отклони в страни и борците се разминаха. Мал след това българинът спря рязко коня, и прави го на крака, сви назад и бързо за тигна Теодорих. Борците протегнаха ръце и се хванаха за дрехите. Всеки се стремеше да събори другия. Още след хвацата Охсун почувствува преимущество на оземните тела на гота и коня. Той беше увлечен в страни и като разбра, че би равновесие, стегна изкривените си езди крака. Тренираният за такива състезания кон се приближи до съперника и Охсун избягна поражението. Железните ръце на Теодорих обаче не разпускоха захвата. Българинът рязко сви дребния си кон в страни, но Теодорих не се пусна от него и двамата мъже едновременно паднаха на земята. Борците се изправиха първо на крака. При падането Охсун беше счупил дясната си ръка над китката. Той чувствуваше железни обхвати на Теодорих, но беше безсилен да го разкъса. Светкави на подсечка на Теодорих повали Охсун на земята.

Победеният борец тръгна към шатрата си. Той не чувствуваше болката и пречупената ръка. Всички му правеха път, сякаш самият хан минаваше. До когато минаваше ханът, жените и войниците пееха песни и бикаха „ювиги“, а сел мъчаливи дабах път на мъката и позора.

Ханът разпореди да се вдигне станът, предават пленниците на готите. Българите бързаха да се махнат от местото на което Тангра беше вдигнал ръка от тях.

Измъчен и унижен, победеният борец стигна до своите. Некарменото дете плачеше в люлката. „Дано ти измие няког позора на рода ни“ — помисли Охсун. Препереца ръка той дръпна забивката, разсече с нож бузата на детето си. Такъв бил старият и вече изоставен обичай. Заедно с млякото на майка си бърещият богатур трябвало да види кръв, за да не се страхува в битките.

Войниците разтуриха шатрата и приготвиха всичко за път. Безброй коли за скрибуцаха по пращното поле. Единствено Охсун стоеше на мястото си и гледаше незасъхналата готска кръв по земята. Той стисна здраво черена на окървавени кавказки кинжал и с един удар прободя дясната си.

— Нищо не се дава без кръв — прошепна едва чуто Охсун, политна напред и заблестя в кръвавите петна на земята.

Конниците и колите на българите се отдалечаваха. Беловласите колари погубиха от време на време на добитка и замислени гледаха пред себе си. Само една жена гледаше назад към реката и бършеше лепената си кърпичка ту своите съзати алените капчици кръв от бузата на бегещия богатур.

4. По наше време такива борби провеждат кирките (оодариш) и казахит (аугароспак).

манат. . .

— Не! — възрази енергично кавханът. — Ние не можем нищо да вземем и нищо няма да дадем без борба.

— Ювиги хане — започна с българското обръщение Аталарих, — нека решим нашия спор с борба. Определете най-силния мъж сред вас и ние ще направим същото. Утре на полето пред вашия стан нека двамата богатури в борба решат на коя страна е правото.

че тези хора, които ромейте считаха за по-големи варбари от сънародниците му, могат да изписват така красиво златните съдове и седлата на конете си.

Войникът почувствува интереса на готския посланик и като приближи темсията до запалената борина, заразказва напевно горската приказка. Аталарих тръгна след гласа му по снежочелите планини, където живеели далечните деди на българите, увлече се от борбите на лоши-

1. Вратар на виенски футболен клуб отбор (преди войната)
2. На самолета
3. На спортния „Ферари“.

ХЕРБЕРТ ФОН КАРАЯН

ЧОВЕКЪТ НА ГОЛЕМИТЕ СКОРОСТИ

Караян е име с мощна сила в нашата съвременност. Този бластелин на диригентската палка завладя през последните двадесет години най-големите европейски и световни пордуми. Един критик твърде правдиво го нареко „генерален музикален директор на Европа“. А възщност тази характеристика означава: шеф на Западнберлинската филхармония, на Лондонския оркестър филхармония, на новия Парижки симфоничен оркестър, на Виенската филхармония, на Миланската скала, на Виенската опера и... Списъкът е дълъг, сравнението с когото и да било неправдоподобно. Размерите на неговата дейност

наистина са колосални — концерти, оперни спектакли, записи на грамофонни плочи, зимни и летни музикални фестивали, записи на грамофонни плочи, филми конкурси, непрекъснати гастролу.

Размерите на неговата дейност са плод на непрестанните му идеи, резултат на изключителната му енергия. Откъде произтичат силите на този 63-годишен австриец? Откъде иде своеобразната хармония и стил на неговата личност, която покорила всеки, който го е чул и видял като диригент и човек?

От привързаността му към спорта, с който той не се разделя още от първата си младост досега. И в делничния живот Караян прави необикновено впечатление. Неговият реактивен темперамент избива, кипи от походката му, от начина на говоренето му, от жестовете му, от ведрия му поглед. Въпреки напредналите си години именитият диригент създава впечатление, че всеки миг може да полети на ски, че ще погони в състезателна скорост своя „Ферари“, със собствения си самолет ще поеме с космическа скорост маршрутите на своята напредната програма. Някои твърдят, че в последно време Караян се увлича и от боксува. Но какъвто и да е спортът, който ще запълни малкото му свободное време, той непременно е подчинен на дребния принцип — „В здраво тло — здрав дух!“

СТАРТ

ЗАБАВНИ МИНУТИ

Без думи

Без думи

Жорж ТУДЖАРОВ

Без думи

Далтонист съм, другарю съдия...

СПОРТЪТ ПРЕДИ ГОДИНИ

ОЛИМПИСКИЯТ ОГЪН ПРЕЗ БЪЛГАРИЯ

През 1972 г. за втори път през България ще премине олимпийският огън на път за олимпиадата в Мюнхен. Първия път българските спортисти го пренесоха през 1936 г. по следния маршрут: Кулата, Горна Джумая (Благоверга), Дупница (Ст. Димитров), Радомир, Перник, София, Сливница, Драгоман и при Калотини го предадоха на югославските спортисти. За онова време това беше най-дългата атлетическа щафета. В нея участваха 300 атлети, всеки от които пробяга по 1000 м.

ТРЕНИРАХМЕ НОШЕМ

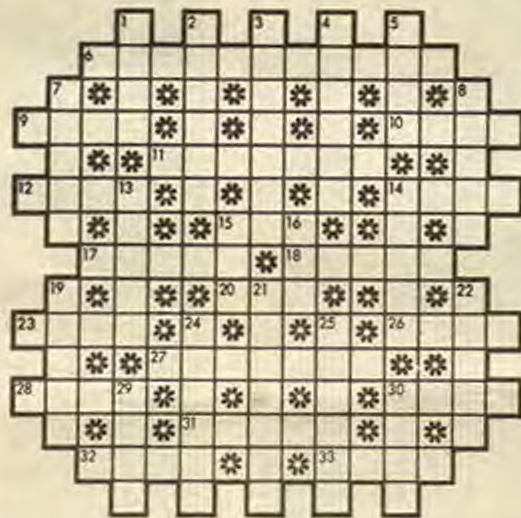
По инициатива на шепа ентузиастични лекоатлети от столицата през 1928 г. се постави началото на едно интересно щафетно бягане по улиците на София. В първото състезание участваха само 4 отбора, но след всяка измината година популярността му растеше, което се потвърждава от факта, че през 1931 г. на старт застанаха 81 атлети от 23 отбора. В тези безперспективни години за българския спорт, без подкрепа от никъде всеки атлет се грижеше сам за своята подготовка, екипировка и участие. Тренираха късно през нощта след работа, обикновено от 22 до 24 часа, когато няма движение. Сами си осигурявахме и охраната по маршрута.

ТУРИСТИ - СТРОИТЕЛИ

Слабият интерес на властта преди 9. IX. 1944 г. да създаде условия за спорт и туризъм на Витоша накара столични туристи сами да се погрижат за това. Плод на техния ентузиазъм беше строителството на „Кумата“. Всяка неделя планинарите правеха по два курса по една козя пътека от Княжево до хижата, натоварени с греди, дъски и всевъзможни строителни материали.

Теньо ГЕОРГИЕВ

КРЪСТОСЛОВИЦА

ВОДОРРАВНО: 6. Най-големият стадион в България. 9. Гимнастически уред (в училище). 10. Иерихе за тенис. 11. Атлетическа дисциплина. 12. Спортен уред. 14. Централен защитник в националния футболен отбор на ГФР. 15. Термин в тенис. 17. Нападение. 18. Състезател. 20. Вид каменарски върв. 23. Международна организация по борба. 26. Състезател от футболен отбор на Мароко, взел участие в Мексико. 27. Известен светски спринтер. 28. Част от състезателния маршрут. 30. Спортна лодка. 31. Собственото име на известен наш скиор. 32. Град в Съветския съюз, курортен център в Кримския полуостров. 33. Марка моторни коли.

ОТВЕСНО: 1. Известен бразилски футболист от близкото минало. 2. Много популярен бразилски футболист - вратар, от близкото минало. 3. Любим спорт на много малечки. 4. Състезател от футболен отбор на „Черно море“. 5. Лекоатлетическа дисциплина. 7. Унгарски футболист, голмайстор на петото световно първенство. 8. Пост във футбола на игра. 13. Град във Финландия, където се състоя футболната среща СССР - България на XV олимпиада. 14. Фехтовално оръжие. 15. Военно превозно средство. 16. Спортна група. 19. Място за провеждане на лекоатлетически състезания. 21. Футболен термин. 22. Ирански борец, бивш олимпийски шампион в полутежка категория. 24. Туристическа необходимост. 25. Наш борец, завоювал златен медал на световното първенство в София. 29. Най-популярният футболист в света. 30. Известен наш футболист от близкото минало.

Съставил: Петко ПЕТКОВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 25

СЕКТОР „А“ - I. ВОДОРРАВНО: 1. Данаилова (Кипра). 8. Ад. 9. Либ. 10. Ин. 11. „Нора“. 13. Стук. 15. Еноти. 17. Камиларов. **II. ОТВЕСНО:** 1. Данек. 2. АПО. 3. Аални. 14. И. И. (Иван Илиев). 5. Листа. 6. ВНИ. 7. Анкоб. 12. Рем. 14. Тур. 16. Оа. **СЕКТОР „Б“ - I. НАЛЯСНО:** 3. Пас. 7. Инит. 10. Тар. 11. Боби (Мур). 12. Вон. **II. НАЛЯВО:** 3. Пал. 7. Иран. 9. Соф. 11. Бокс. **III. ОТВЕСНО:** 1. ПАОК. 2. Арсов. 3. Ни. 4. Антон (Антоний-Тонич). 5. „Слаб“. 6. „Ниса“. 8. Трик. 11. Б. О. (Борис Омишенико). **СЕКТОР „В“ - I. ВОДОРРАВНО:** 1. Маратонци. 8. Имма. 9. Ремо. 11. Елм. 13. И. С. (Иван Стефанов). 14. Даз (Хамаршел). 16. С. Е. (Сергей Есенин). 17. Нови Пазар. **II. ОТВЕСНО:** 1. Марин. 2. Рим. 3. Амиди. 4. Т. А. (Тодор Артарски). 5. „Омега“. 6. Нил. 7. „Интер“. 10. „Есо“. 12. Иса. 15. А. П. (Ангел Пенеликов). **СЕКТОР „Г“ - I. НАЛЯСНО:** 3. Тва7Крос. 10. МТК. 11. Кипу. 12. Ван. **II. НАЛЯВО:** 3. ТТТ. 7. Кори. 9. „Ман“. 11. Копи (Фаусто). **III. ОТВЕСНО:** 1. Трап. 2. Томов (Александър). 3. Т. К. (Тодор Колев). 4. Армин (Хари). 5. Ломч. 6. „Нисе“. 8. Скул. 11. К. А. (Константин Агриянов). **В ЦЕНТЪРА:** Масов спорт - зряб народ!

7 ДНИ СПОРТ

АТЛЕТИКА: Републикански крос на 5 за назрастните на Ямбол. Общностен крос на 6 на алея „Яворов“ в Парка на свободата в София.

БАСКЕТБОЛ: За купата на европейските шампиони на 2 Академик (Сф) и СК Левис Фламингос - Амстердам; за купата на носителите на купите на 2 - мъже - Левски-Спартак и АЕК Гърция и жени - Локомотив (Сф) - СК Видеотон - Будапеща.

Републиканско първенство: мъже - на 5 в София - ЦСКА-Локомотив, Левски-Спартак и ВМБИ, Славия-Черноморец и в провинцията - Черно море-ВИФ, Лъскоб-Академик (Сф); жени - на 5 в София Академик (Сф) - Академик (Пр), Спорт-ст-Черноморец, Славия-Локомотив, Левски-Спартак - ЦСКА и в провинцията - ЖСК-Спартак-ВИФ и Марица-Перник.

ВОЛЕЙБОЛ: За републиканско първенство: мъже - на 3 Академик - Левски-Спартак, Славия - ЦСКА, на 4 Академик - Славия, Левски-Спартак - ЦСКА и на 5 Академик - ЦСКА, Левски-Спартак - Славия, Септ. слава - Локомотив, Перник - Арда; жени - на 3 Локомотив - Арда, Славия - Воев, ЦСКА - Марица, Перник - Академик (Пр), на 4 Славия - Арда, Локомотив - Академик (Пр), ЦСКА - Воев и Перник - Марица, на 5 ЦСКА - Арда, Локомотив - Марица, Славия - Академик (Пр) и Перник - Воев и на 6 Славия - Марица, Локомотив - Воев, ЦСКА - Академик (Пр) и Перник - Арда.

БОКС: Днес България - Италия „А“ отбори в 8-а „Фестивална“.

ФЕХТОВКА: Турнир „Освобождение“ на 4 и 5 в Плевен.

ФУТБОЛ: СЕВЕРНА „Б“ РФГ: Кърначев - Доростол (7 1 10 21-34), Лудогорец - Добружа (1 0 5 4-16) Металург - Селкявица (не са играли), Канев - Левски (1 0 4-3), Академик - Локомотив Мз (6 1 3 17-12), Раковски - Бдин (2 1 3 5-12), ЛокомотивГО - Локомотив Рс (4 2 4 12-12), Чавдар - Дунав (2 0 2 6-4), Септ. слава - Волон (12 0 7 33-29).

ЮЖНА „Б“ РФГ: Сливен - Балкан (3 0 1 13-7), Торпедо - Гурубео (не са играли), Яворов - Арда (не са играли), Марица Пз - Локомотив Бс (4 2 2 11-8), Реона - Сливен, еерои (1 1 0 5-3), Велбъжд - Канев (10 3 11 32-27), Димитровград - Гранчар (2 0 0 4-4), Минер - Перник (не са играли), Марица Пз - Пирин (3 1 3 12-13).

ОТГОВОРИ НА «СПОРТНА МОЗАЙКА» БРОЙ ОТ 24

1. Гизова. 2. Титова. 3. Шикова. 4. Чижова. 5. Робева. 6. Колоня. 7. Факети. 8. Шафета. 9. Ризата. 10. Непела. 11. Сукора. 12. Хулар.

ОКЕАНЪТ ОБИЧА СИЛНИТЕ

Има едно забележително пътешествие, за което знаете всички, за което се писа много и за което сигурно още дълго време ще се говори. Това е дългото плаване на папирусовата лодка „Ра II“ - 57 дни и нощи през Атлантическия океан. Екипажът остави зад себе си 3225 мили и изпълни блестящо своята мисия.

Много и различни качества помогнаха на хората да излязат победители в едноборството с океана, но решаващото бе отличната им физическа и морално-волева подготовка. За нея разказва членът на екипажа съветският доктор Юрий Сенкевич:

Всяко подобно пътешествие изисква огромно напрежение на духовни и физически сили. Нещо повече - неподготвеният човек трудно може да разчита на благополучен изход, защото ролята на откривателя може да се играе само от мъжествени, физически закалени и силни хора. По това пътешествениците приличат на спортистите, които преди да поставят рекорд или да победят в състезание, тренират усилено в продължение на дълъг период от време. Така беше при нас. Преди всичко моите приятели по плаване бяха спортисти. Обаятелният Тор Хейердал е отличен алпинист, покорила ре-

дица трудно достъпни върхове. Планистите го наричат свой, мореплавателите - техен. Освен това Хейердал е великолепен плувец и гмуркач. В младежките си години той два пъти е печелил състезания по маратонско плаване в родната си страна.

В арсенала от „домашни средства“ знаменитият пътешественик, командир на нашия кораб използва гери, експандер, бягане и разбира се, ски, без които е немислим животът на един норвежец. Тор не обича да говори за спортните си качества, но всъщност е спортист в пълния смисъл на думата. Не отстъпваха от командира и останалите. Египтянинът Суриал е шесткратен шампион на страната си по джудо и победител в първенството на Африка. По съвместителство Суриал е прекрасен аквалангист. Трябва да кажа, че неговата работа под водата, издръжливост и ловкост допринася много за успешния край на експедицията. - Американецът Норман Вейкър е бил шампион по плаване на колежа си. Моят мексикански приятел Сантьяго Хенавес - в миналото професионален футболист - е участвувал в националния отбор на Мексико. Италианецът Карло Маури е алпинист, пред когото са отстъ-

пил десетки върхове в Алпите, Хималаите, Андите. . . Скоро той ще направи опит да изкачи за първи път един връх в Патагония. Японецът Кей Охара е добре известен джудист в родината си, а мароканецът Охани играе много добре тенис. Както виждате, аз попаднах в един прекрасен спортен тим, с който прекоших Атлантика. А това, разбира се, е опасна работа, когато се пътува с такъв съд като „Ра-II“. Океанът е с доста неустоен характер. Нагледаната повърхност често преминава силен вятър, надигат се вълни и в такива моменти хората трябва да бъдат сплотени. Спомням си добре четиридесетия ден на нашето плаване. След обед Хейердал ме смени на вахта, а аз отидох да мия чинии. Изведнъж почувствах под себе си празнина. Погледнах надолу и изтръгнах от ужас - лодката беше на гребена на огромна вълна, висока колкото шестетажно здание. Това беше началото. Вълни с невероятни размери започнаха да се хвърлят върху крехката лодка. В един момент се чу трясък. Такъв звук можеше да изведе само сънуено гребло. И действително огромната лопата на лявото гребло спокойно плуваше зад лодката. Аз се хвърлих към дясното гребло, опитвайки се да поддържам

правилен курс, но скоро се счупи и то. Положението стана застрашително - огромни вълни и напълно изпнати платна. Водата заливаше кърмата, в нашия движение започна да се чувствава несикурност. В това време прозвуча гласът на Хейердал: „Плаващата котва зад борда, защото ще бъдем залети!“

Аз изпълних това разпореждане, след което всички се захватме да поправяме лодката от повредени, които идваха една след друга. Разполагахме само с канай от лико. На „Ра-II“ нямаше болтове, гвоздеи и скоби, тъй като и мореплавателите преди 5000 години нико не знаеха за тяхното съществуване. Трябваше ни цели

осем часа, за да приберем лодка в някакъв относителен порядък. Сменяйки се непрекъснато, н скачахме в разбушувалата се стихия и работехме под водата и тогава, докато имахме сили държим в ръце дебелия канай. Когато вълните станаха по-малки и кристичният момент ми мина, Тор Хейердал се усмихна първи път от дълги часове. „Това е голямо преимущество каза той - да възглавявам так способен и хомогенен спорт тим.“ Това бяха най-трудните мили на „Ра-II“. Но екипажът на папирусовата лодка издържи с чест изпита. Не можеше да бъде иначе - хората със спортна закалка бяха свикнали на всички

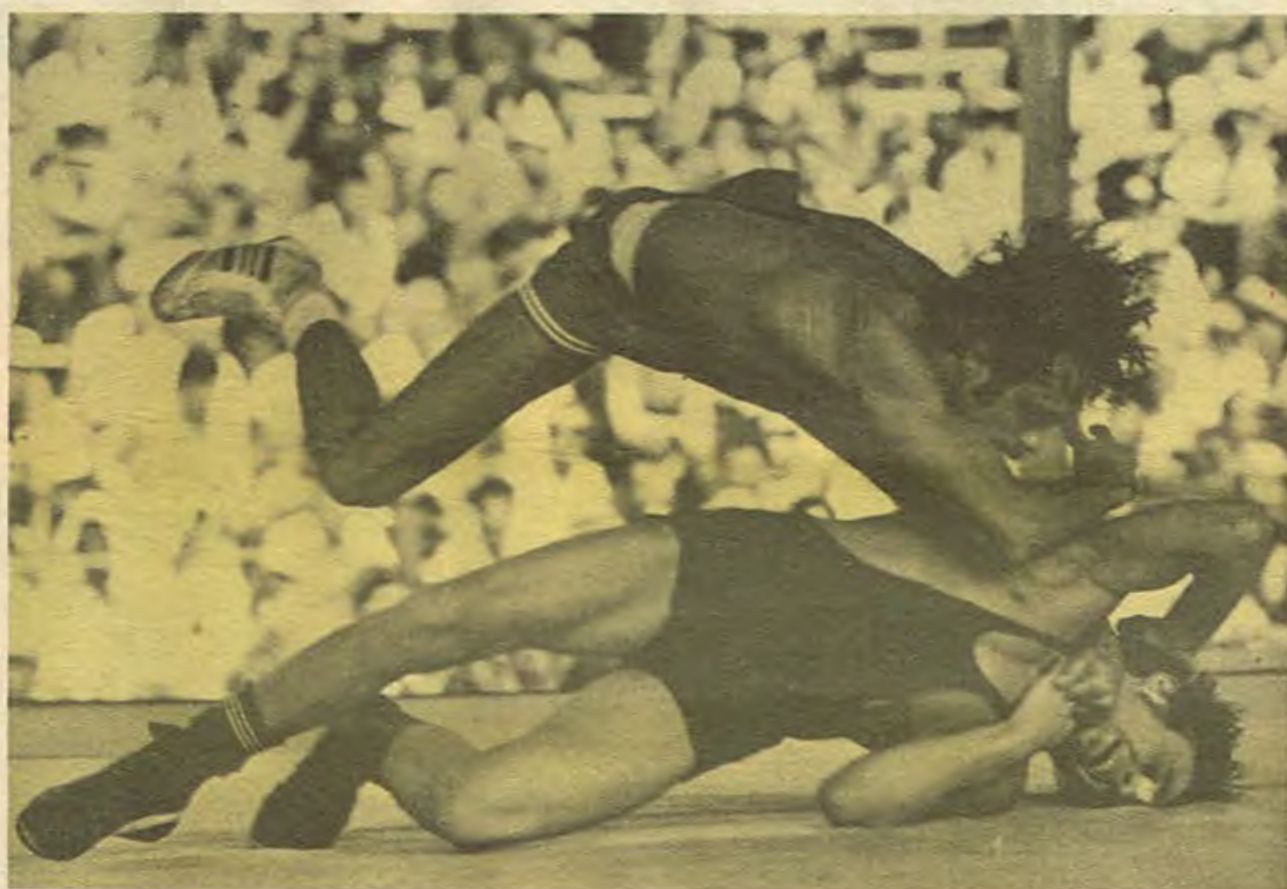

екран

ФОТОКОНКУРСЪТ НА «СТАРТ»

ИЗ СЕРИЯТА «100° С НА СОФИЙСКИЯ ТЕПИХ»
НА АНАСТАС ЦАНКОВ — СОФИЯ

ЗА ВАШИЯ АЛБУМ

ФК «СЕЛТИК» (ГЛАЗГОУ)

Известният шотландски клуб е създаден през 1888 г. и притежава един своеобразен световен рекорд: от 1890 г. до днес се състезава без прекъсване в елитната група на Шотландия. Бил е 26 пъти шампион и е печелил 20 пъти купата на своята страна. Най-големият му международен успех е победата в турнира за купата на европейските шампиони през 1967 г. Обикновено играе мачовете си на своя стадион „Селтик парк“ в Глазгоу, който побира 90 000 зрители. В някои случаи използва и най-големия стадион в Европа – „Хемпдън парк“, – чиято капацитет е 130 000 зрители. Клубни цветове: зелено и бяло.

Състав (от ляво на дясно):
сигнали – Джонстън, Ленокс,
Мърдок, Хууд, Уолъс, Олд, Макари и Бродан; прави – Конъли,
Хей, Джемъл, Фалън, Макнейл,
Уилямс, Крейг, Хюз и Камелан.

